

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Társadalmi okkupáció

Budapest, május 21.

(s.) Hogy Kállay Béninek a megszállott tartományok kormányzatáról tett nyilatkozatai korrektség dolgában megtámadhatók volnának, arról szó sincs. Amit a bosnyák miniszter elmondott, az mind egészen helyes és eszünkbe se jut belekötni abba, amit elhallgatott. Mert a hallgatásával nem a maga hibáit fődte el. Nem az a célunk, hogy rekriminaljunk. Erre éppenséggel nincs okunk. Szívesen belenyugszunk például a miniszternek abba a felvilágosításába, hogy a bosnyák kormány megrendeléseiben a magyar ipar a kvótához képest részese és nem kérdeszük, hogy mindig így volt-e, vagy csak a legutóbbi időkben van-e így? Ha azelőtt nem ilyen volt az állapot, ez bizonyára nem mult a miniszteren, aki közös miniszter léteére erős nemzeti érzésű magyar ember s akinek bizonyára érdeme az, hogy hosszú mellőzés után jogaihoz tudta juttatni a magyar termelést. A miatt sem teszünk szemrehányást Kállay Béninek és az ő vezetésére bizott közös hatóságoknak, hogy a bosnyák piacon az osztrák ipar kezdettől fogva otthon van és csak legujabban kezd hozzá a magyar ipar is valamely igen szerény terjeszkedéshez. Ez a szemrehányás teljességgel nem volna jogosult. Ezt a jelenséget csak konstatáljuk, azután megnézzük egy kissé közelebbről, hogy levonhassuk belőle a következtetéseket és ha valakit illet érette szemrehányás, akkor származtassuk ezt el annak a címére, akit illet.

A közös pénzügyminiszter tegnapi beszédjében néhány adat van, amely azt bizonyítja, hogy az utóbbi egy-két esztendőben emelkedni kezd Boszniába való bevitelünk. Hivatkozott arra, hogy a kereskedelmi muzeum boszniai fiókjainak a kimutatása az első évben 80.000 korona forgalmat tüntetett fel, 1900-ban

pedig már 1,951.000 korona és 1901-ben 2,362.000 korona volt a forgalmuk. Figyelemreméltó az az adat is, hogy míg összes bevitelünk 1898-ban 19.800.000 korona volt, 1900-ban már 24.000.000 koronára emelkedett. Ezek a numerusok mindenesetre arra vallanak, hogy kezdünk már egy kicsit felésmélni, kezdjük észrevenni Boszniának a magyar közgazdaság szempontjából való jelentőségét. De csak éppen hogy kezdjük. Mert ezek a számok nem beszélnek arról, hogy milyen elenyésző a mi térfoglalásunk ahhoz a bevitelhez képest, amelyet Ausztria már régen elért, sőt ahhoz képest is, amelyet mi is régen elérhettünk volna már az osztrák iparnak minden fölénye mellett is.

Ugy áll a dolog, hogy a magyar ipar és a magyar kereskedelem Boszniával és Hercegovinával egyáltalán nem törődött, mintha számunkra ez a darab föld a világon sem volna, holott talán legelső sorban épp a mi számunkra van a világon. A magyar kivitelnek egyenesen az útjába esik a megszállott terület; csak kezünkkel kellett volna kinyujtunk utána. Ezen a piacon egész bátran megelőzhetjük volna az osztrák ipart és kereskedelmet és semmi okunk sem volt bevárni, hogy az osztrákok előlzenek meg bennünket. De tudja Isten, mintha kezdetül fogva belenyugodtunk volna mint egészen természetes és meg sem változatható állapotba, hogy csak osztrákok arassanak azon a földön, amelyet magyar bakák vére is itatott, amelyen valamikor a magyar volt az ur s amely jelképeleg ma is a magyar koronáé. Eleinte senki sem törődött az egész dologgal s mikor kezdtük megsokealni azt, hogy évről-évre keserves milliókat izzadjunk ki egy osztrák gyarmat jóvoltára, akkor nekietünk kemény vádjainkkal a bosnyák kormányzatnak, amely az osztrák ipart részeseíti előnyben. Holott nem ezt kellett volna vádolnunk, hanem a magyar indolenciát,

a magyar élehetetlenséget. Ez zárta kijósokáig a magyar termelést a bosnyák piacról, nem a közös kormány osztrákpártisága, amely csak a magunk kényelemszeretetének és könnyelműségének a mentésére találdott ki.

A bosnyák kormányzat élen kitünő magyar ember áll, aki bizonyára keserűséggel látta odalenn a magyar közgazdaságnak természetellenes inferioritását. Bizonyára mindig megvolt benne a hajlandóság arra, hogy adandó alkalommal kezükre járjon a magyar iparosoknak és magyar kereskedőknek, akik a bosnyák piac meghódítására indultak. De mikor ilyen alkalom nem igen akart adódni, akkor ő erről édeskeveset tehetett. Ne felejtjük el, hogy Kállay Béni, akármilyen törzsökös magyar ember is, elvégre közös miniszter, aki nem lehet egyedül a magyar érdekek képviselője s amint méltán vesszük zokon az osztrákok közül kinevezett közös minisztereknek, ha Ausztria érdekeit szolgálják a miénk rovására, ugyanilyen joggal tiltakozhatnak az osztrákok, ha Kállay tulmenne azon a határon, ameddig a magyar érdekek felkarolásában az osztrák érdekek sérelme nélkül elmehet. Hogy ezen a határon *innen* maradt volna, arról igazán nem lehet panaszkodnunk. Sőt ellenkezőleg, örömmel ragadott meg minden kínálkozó alkalmat, hogy valamely tőlünk jövő okos kezdeményezést támogasson. Meleg elismeréssel kell ezt feljegyeznünk róla, akit e részben is annyi félreismerés ért. Legutóbb is, mikor magyar és bosnyák kereskedők társadalmi uton kezdték el szervezni az állandóbb és rendszeresebb üzleti érintkezést, mindenki tudja, milyen melegen karolta fel mozgalmukat a bosnyák miniszter. Ennek a mozgalomnak máris biztató eredményei jelentkeznek az áruforgalmi statisztikájában. Az eredmények továbbfejlesztése tisztán a magyar kereskedők és iparosok életrevalóságától függ.

TARCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irtá: JÓKAI MÓR.

Natalia még aznap elhozta a kétezer forintot Lyubissának. A tisztartóné azonnal elvitte azt Bécsbe Granichstatten ékszerésznek a Grabenen. Aztán felkereste a francia színészársaság csillagait s alaposan letárgyalta velük a dolgot.

Arról volt szó, hogy Lucile kisasszony egyszer sétaközben megállt báró Lippay Tihamér kíséretében a grabeni ékszerész boltja előtt s ott megnézegette a kirakatban pompázó kincseket.

Azok között megnyerte a tetszését egy szép gyűrű, nagy rubintal a közepén, körülkeretelve ragyogó briliánsok sorával.

Oda volt írva az ára: „Kétezer forint.”

Ez a gyűrű nagyon megtetszett Lucile kisasszonynak.

— Én ezt a gyűrűt az újjára fogom huzni önnek, ha ön egyszer eljátszsa a Brahma és Bajadert az én lipovai kastélyom színpadán.

— Az nem lehetetlen.

— De úgy, hogy a végjelenetnél én magam legyek ott a Brahma sátorában.

— Azt majd meggondoljuk.

Ez nem volt se beleegyezés, se visszautasítás.

Tihamér reményt kapott.

Vállalkozása nem volt mindennapi. A párisi operette-társaság két csillaga az egész művészvilág egét beragyogta.

Rigoldoche asszonyság független szabadelvű osztályhoz tartozott. Férje volt — kettő is. Az egyik tengerész, utazott, a másik körözött. Özvegy volt az egész világ.

Szívesen megjelent a *kis vacsorákon*, ha az étlap hátuljára egy ezerforintos volt ragasztva.

Ellenben Lucile kisasszony megnyerhetetlen volt. A színpadon az ártatlanság tündérét játszotta, táncban, taglejtésben az elképzelhető legnagyobb ingerrel, de arckifejezésben szüzes bájja: a közeletben pedig tökéletes grande dame volt, szüntelen a mamája kíséretében járt, aki egy mexicói generálisnak volt az özvegye.

A bécsi vendégzereplésnek megvolt a maga jó (rosz?) oka. Az a csunya világháború.

Az angol mylordok és orosz herecek elvonultak Párisból: beszólították őket a hadsereghez.

Lucile kisasszonynak volt egy angol earlje, aztán meg egy orosz bojárja, az egyik egy palotát tartott a számára a rue des Capucineson, a másik egy villát Versaillesban. Most azokat elvitték Krimiaiba. Az alatt el lehetett menni Bécsbe vendégzereplésre. Párisban holt idény volt.

Hát persze ez a kis jámbor Bécs, ahol már

nyolc óraker üres az utca, nem pótolja Páris. A mellett sok benne a szép asszony. Nagy benne a *kinlát*, aránytalan a *kereslet*. A bécsi pénzbarók nagy része, faji hajlamánál fogva takarékos. Hereg van elég; de az álnév alatt köt ismeretséget, így kevesebbet kockáztat. A magyar arisztokrata ifju elég gerjedékeny a színpadi szépségek iránt; de az mindjárt azon kezd, hogy feleségül veszi, akit megszeretett, s kitagadattja magát.

Mit ér az ilyen kis udvarló, mint Lippay Tihamér a nagy nábobokkal összehasonlítva?

Hiszen kedves fiu, nyalka vitéz, az a sobholy a homlokán hirdeti férfiu értékét; de hát mi az? Osszetűzés egy kozákkal. Am az a két imádó, az angol és a muszka, most Armstrong-ágyúkkal lövöldöz egymásra Sebasztopolnál. Ez aztán hősi rencontre! De uraknak való!

És most ez a kis magyar nemes (a beduin sejk) egy kétezerforintos gyűrűvel iparkodik elcsábítani az erény tündérét a legfőbb kegyosztogatósnál. Egy magyar földesurnak ez nagy pénz, azért ezer birkát kell neki megnyírnia! Nevetés! Hanem azért meg lehet a szavát hallgatni. A cápa elnyeli a hajóru tengerbe esett embert, hanem azért, ha egy sardinás-doboz a tengerbe esik, azt is csak elnyeli. Hátha valami tréfát lehetne belőle kipattantani?

Lucile kisasszony meghallgatta madame Lyubissát. Értettek egymás nyelvéen. Menni fog az intriga. Mindenki meg lesz elégedve.

Erre az életrevalóságra appellálunk ezenel. Mikor Boszniát okkupáltuk, akkor szidtuk nyakrafőre az okkupációt és egyszer csak azon vettük észre magunkat, hogy a sokat szidott okkupációnak Ausztria a hasznát is látja, mi pedig csak a költségeit fizetjük. Valahogy így ne járjunk a bosnyák vasutal, amelyet most éppen olyan divat szidni, mint annak idején az okkupációt. Mert ha akkor volt is tán okunk a zugolódásra, most egészen bizonyos, hogy semmi okunk sincs rá. És ha akkor könnyelműség volt a reddő keseregés, most egyenesen örülszég volna tétlenül maradnunk. Amit elmulasztottunk akkor a fegyveres okkupáció után, igyekezzünk azt most helyrehozni társadalmi okkupációval.

BELFÖLD.

A kiegyezés. A kiegyezési tárgyalások megfenekléséről mesterségesen forgalomba hozott szaporra híresztelés ésfalafatú ma újra kezdődtek a két kormány alkudozásai. Dr. Koerber osztrák miniszterelnök, aki báró Cail és Böhm-Bawerk osztrák miniszterek kíséretében ma délelben ideérkezett, délután 3 órakor megjelent a miniszterelnökségi palotában, ahol Széll Kálmán miniszterelnökkel Lukács László, Darányi Ignác és Láng Lajos miniszterek egybegyűltek volt. A magyar és osztrák miniszterek ekkor értekezletre ültek össze. A tanácskozás, amely a kiegyezéssel és az autonóm vámtarifával összefüggő tárgyak egész komplexumára kiterjedt, este fél 8 óráig tartott és holnap délután folytatódik. Mivel azonban Koerber osztrák miniszterelnöknek holnap este vissza kell térnie Bécsbe a birodalmi tanács ülésére, a mostani tárgyalásokat jövő héttől folytatják újra, amikor Koerber miniszterelnök a delegációs elbédre ideérkezik.

Bécsi tudósítónk a következő telefonjelentést küldte a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban a bécsi politikai körökben felmerült legújabb hírekről:

Bécs, május 21.

A minisztertanácskozásban a fennálló nehézségekkel kapcsolatban, melyek a kiegyezési tárgyalásokat késleltetik, szóba került az osztrák járadékadó és a magyar szállítási adó kölcsönös megszüntetésének kérdése. Az osztrák pénzügyminiszter budapesti utazása az autonóm vámtarifán kívül főképpen e kérdéssel van összefüggésben. Az autonóm vámtarifai dolgában remélik, hogy legalább arra nézve megegyezés fog létrejönni, hogy a harmadik olvasás ne szenvedjen halasztást.

Kongrua. A nagyobb egyházi javadalmak jövődelmi bevallásainak felülvizsgálatára kiküldött 17-es albizottság, melynek elnöke dr. Samassa József egri

Elfogadtatik a világhírű két művész nő vendégzereplése a kis lipovai színházban, — befejezett szereppel.

Csupán egy módosítást kötött ki Lucile kisasszony az alkuban. A bécsi ékszerész kirakataban két gyűrű volt látható egymás mellett. Az egyiknek a középső köve rubint, körözeete brilliánt, a másiknak a főköve brilliánt, a kerete rubint. Az áruk egyforma; 6 jobb szeretné emlékül ezt az utóbbit. Helybenhagyatott. Lyubissza asszony elintézte a dolgot az illető felekkel. Egy hét múlva ígértetett a nevezetes vendégzereplés.

(Folytatása következik.)

A torokfájás.

— A Budapesti Napló tárcája. —
Irtá: Georges Courteline.

A legénység szobájában egy reggel olyan hideg volt, hogy Guillaumette dragonyos, mikor az arcát kidugta a takaró alól, azt hitte, hogy lefagyott az orra.

A káplár, aki jó barátja volt Guillaumette-nek, már előbb föltek és bejárta a szobát, hogy siettesse a legénységet. Guillaumette ágyánál hirtelen megállt s megbökte a dragonyost:

— Hé! Hollá! Talán holnapig akarsz aludni, fickó? — S mivel a fiú csak nem akart mozdulni, hát folytatta a nógatóást: — Rajta! Előre! Nem halod?

Guillaumette kidugta a fejét a takaró alól és álmosan dűnyögte:

— Ma nem kelek föl, káplár! — Beteg vagyok!

éresk és eladója dr. Timon Ákos miniszteri tanácsos, egyetemi tanár, ma délután 1/5 órakor ülést tartott. A bizottság megkezdte a 67 nagyobb egyházi javadalom jövedelmeinek megállapítását és bebátó tanácskozás után megállapodott a munkálatok gyors befejezésére szolgáló intézkedésekben.

Az orosz trónörökös Magyarországon. Az egyik este megjelenő ellenzék újság állítólag megbízható helyről azt az értesítést kapja, hogy az idei őszi hadgyakorlatok alkalmával Oroszország képviselőiben György nagyherceg, az orosz trónörökös eljön Magyarországra. Ugyane forrás szerint a pólai tengerészeti gyakorlatokon Olaszország részéről a génuai herceg fog részt venni.

Mandátumok sorsa. A margittai mandátum ügyében ma döntött a Kuria. Öryley Kálmán margittai képviselő mandátuma ellen a Kuria tudvalevőleg elrendelte a vizsgálatot, a nagyváradi királyi tábla kiküldött bírja fogatosította is, sőt a Kuria I-ső választási tanácsa előtt megförtént az érdemleges tárgyalás. A bíróság az ítélet kihirdetésére a mai napot tűzte ki s a tanács ma délelőtt 10 órakor össze is ült, hogy a margittai mandátum sorsa fölött ítéletet mondjon, amikor megérkezett az képviselőház elnökének hivatalos átirata, hogy Öryley Kálmán képviselő megbízatásáról a tegnapi nap folyamán lemondott. A bíróság ennél fogva újabb tanácskozásba fogott s csak félétlenkettő tájban hirdette ki ítéletét, melynek lényege ez: A bíróság a kérvényt elutasítja s a kérvényezőket a költségek fizetésére kötelezi. Az abszolút érvénytelenségi okokra fektetett kérelemnek hely nem adható, mert a képviselőház elnökének értesítése szerint Öryley Kálmán folyó hó 19-én mandátumáról lemondott s így képviselői minősége megszűnt. E lemondás folytán azonban az eljárást megszüntetni sem lehetett, mert a kérvényezők a törvény 28. §-a szerint az ellenjelölt verifikálását is kérték. A 28. §-ra fektetett kérelem azonban teljesíthető nem volt, mivel a petíció erre alkalmas okokat, tényeket föl nem hozott. Azonban az Öryley Kálmán és néhány választó ellen felforrogni látszó büncselekmény folytán a Kuria az ítéletet átteszi az igazságügyminiszterhez. Az ítéletnek ez indoklásából tisztán kitetszik, hogy a Kuria — ha a lemondás be nem következik — a mandátumot abszolút érvénytelenségi okok alapján megsemmisítette volna.

A margittai függetlenségi és 48-as párt táviratban üdvözölte Szatmári Mór, a kerület volt függetlenségi jelöltjét s biztosította tántoríthatatlan hűségéről. Kossuth Ferenc egyébként nyílt levelet írt az illető választóhoz, amelyben föl hívja a függetlenségi érzelmű polgárokat, hogy Szatmári Mór zászlaja köré csoportosuljanak.

A bakai kerületben megválasztott Darányi Ferenc néppárti képviselő ellen a Kuria tudvalevőleg elrendelte a vizsgálatot a petícióknak arra a pontjára, vajjon igaz-e, hogy a képviselő a pótválasztás napján a választás színhelyén több bakai

választónak abból a célből, hogy reá szavazzanak, sajátkézüleg pénzt adott? A vizsgálat során több tant hallgattak ki, akikre hivatkozás történt. Ezek azt vallották, hogy csakis étkezésre kaptak egy koronát, ellenben Schwarz Simon kocsmáros, akinél a néppárti választók gyülekeztek, azt mondja, hogy Darányi igenis osztogatót pénzt; egy nagy börtáskával járt körül, abból szedte ki a bankókat. Némelyik választónak 10, másoknak 20, sőt 50 koronát is adott. Estére a börtáska egészen kiürült. Ebben az ügyben a Kuria legközelebb szintén dönteni fog.

Nemzetiségi hóbert. Liptó-Szent-Miklósról táviratozzák: Liptó megyének májusi közgyűlésére a tót vezetőket azt az indítványt adták be, hogy a megyegyűlések ezen tól beszélhessenek. Az állandó választmány ma tárgyalta ezt az indítványt s a pánszavók a magyar sajtót és az állami iskolákat élesen megtámadták.

A delegációk.

Budapest, május 21.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt folytatta tanácskozásait és szerencsésen le is örölte egész anyagát. Nagyobb vita csak a létszámemelések körül folyt, de a miniszterelnök tájékoztató felszólalása után a többség megszavazta a tételt.

A zárszámadási albizottság ma szintén ülésezett.

A két albizottsági ülésről részletes tudósításunk itt következik:

A tengerészeti albizottság.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma d. e. 10 órakor folytatta tanácskozásait, Pallavicini Ede örgről elnöklése alatt és tárgyalás alá vette a tengerészeti költségvetés ama címeit, amelyek a legutóbbi ülésen, minthogy a létszámemeléssel vannak kapcsolatban, függőben maradtak.

Rosenberg Gyula: Már az általános tárgyalás alkalmával beható megvitátás tárgyát képezte a létszám-szaporítás kérdése, amelylyel ismét itt találkozunk. A dolog érdemére nem igen lehet eltérés a delegáció tagjai között. Ha a delegáció megszavazta az új hajókat, ha az új hajók elkészültek, akkor legénységről is kell gondoskodni. A kérdés tehát csak az lehet, hogy milyen alakban történjék intézkedés a létszámfelemelésről, hogy a delegáció megszavazhatja-e az ezzel kapcsolatos költségeket, még mielőtt a létszám felemelésére magát a törvényhozás elhatározza. O a maga részéről helyesebbnek tartotta volna, ha beváratik a törvényhozás elhatározása és a költségek inkább póthitel alakjában vétetnek igénybe és számoztatnak el, mert ez nézete szerint a természetes, logikai sorrendnek jobban megfelel volna. Azonban a kormányznak e tárgyban tett nyilatkozatai után azt hiszi, a tengerészeti albizottság is elötagadhatja azt az álláspontot, amelyet ugyanebben a kérdésben a hadügyi albizottság elötagolt, vagyis, hogy a megszavazás csak azzal történhetik meg, hogy a jelentésben úgy e címen, mint a következő címeinél külön kiemeltessenek azok a költségek, amelyek a létszám felemelésével

— Micsoda, beteg vagy? Az ördögbe is, hát mi a bajod?

— Hagyj békében, szemöldöksorvadásom van.

A káplár nevetve hagyta ott a henyé frátert s ment tovább a dolgára. A szoba lassankint elnéptelenedett, a legénység elszéledt az istállóban. A szoba békés esőndje azonban csakhamar félbeszakadt. Megnyílt az ajtó és a napos-káplár szólott be:

— Egy beteg sincs itt?

Guillaumette egy kicsit fölemelkedett és mesterségesen elgyöngített hangon mondotta:

— Guillaumette, másodosztályu dragonyos.

Az altiszt följegyezte a nevet s távozott. Guillaumettenek pedig legalább két órára nyugta lehetett. Be is burkolózott alaposan a takarójába és édesen elszunnyadt. Mikor fölébredt, a szoba már ki volt söpörve és a téli nap sugarai áradtak be az ablakokon.

— Mennydörgősdadt! — kiáltott fel Guillaumette s hevesen pattant fel az ágyon. — Ugy látszik, átkozottul késő van már!

— A bajtársak már rég gyakorlaton vannak s mindjárt megkezdődik az orvosi vizitáció — mondotta egy ordánac, aki a csizmáját fényesítette.

— Akkor ugyan neki kell látnom! — felelte a beteg és gyorsan felöltözködött. — Na, négy-napi áristomot legalább is kapok, ha a doktor azt mondja majd, hogy nem vagyok beteg!

Erre a gondolatra egy kicsit elszontyolodott.

— Ej, mit! — folytatta aztán reményre kapva. — Azt mondom majd az ezredorvos urnak, hogy torokfájásom van. Azt nem lehet olyan könnyen meglátni! ...

Guillaumette utolsóknak érkezett a rendelőszobába. A vizitáció már megkezdődött volt. A beteg zajtalanul kinyitotta az ajtót és megállt az ajtó háttérében. Guillaumette mélyen ráhuzta

fakó, álmos szemére a sapkáját, úgy, hogy ezzel sárgás, borotvátlan arcá még betegesebbnek látszott. Az ezredorvos ott ült egy tintafoltoktól bemooskolt asztalnál, tollal a kezében, a betegnek lajstromkönyve előtt. Egy hosszú, eingár legény alázatos, siránkozó hangon számolt be szenvedéseiről.

— Elég! — mordult rá az ezredorvos. — Le a cipővel, lássuk a lábat!

A beteg teljesítette a parancsot, az orvos megragadta a lábat.

— Hát ez a beteg láb? Fáj, ha nyomom? — kérdezte.

— Igen, ezredorvos ur! — nyöszörgötte a katona. — Nagyon, szörnyen éget!

— Vissza a cipő! — mondotta az orvos. — Semmi baj, egy kis horzsolás a lovaglástól! Két napi pihenő! Szorgalmasan lábfürdőt. — Aztán új nevet szőlított: — Chantavoine!

Jött egy beteg, feltűnően biccege.

— Hát ez már micsoda megint? — mondotta az orvos bosszusan.

— Ezredorvos ur — felelte Chantavoine félénken, — jelentem alásan, hogy már két nap óta ...

— Le a cipővel! — üvöltötte az orvos. — Tűrd fel a nadrágot!

— Nagy fájásaim vannak a térdemben, — dűnyögte a katona csendesen.

— Ugy? En semmit sem látok. Semmiféle fájás sincs a térdedben.

— De igen, ezredorvos ur!

— Micsoda? De igen? Na, megállj fickó! — kiáltozott dühösen az orvos. — Majd adok én neked „de igen“-t! Azt hiszed talán, hogy vak vagyok, vagy hogy szükségem van arra, hogy a betegől kérdezzek meg valamit?!

— Ezredes ur, én ...

— Szót sem többet! Semmi bajod! Hátra arc! Mars!

kapcsolatok és ezekre nézve megjegyezték, hogy csak arra az esetre vehető igénybe, ha törvényhozási intézkedéssel e határozat keresztülvitelére a törvényes alap meg lesz teremtve. Az erre vonatkozó javaslat a megfelelő szöveggel fel lesz vendő a tengerészeti albizottságnak a piénnum elterjesztendő jelentésében. Csakis ezen feltételek mellett tarja a létszámra vonatkozó többletkiadásokat megszavazhatónak.

Okolicsányi László: A költségek felemeléséhez hozzájárulna abban az esetben, ha ez úgy volna kompromissz, hogy a hadseregéből véténék el a tengerészhöz szükséges legénység. A létszám felemelése mindössze 850 ember, akiket a hadseregnél nélkülözni lehetne. Minthogy azonban tudja, hogy éppen ujonclétszám-emelés van terve véve, nem tarja helyesnek, hogy előbb a költségek szavaztassanak meg és azután forduljon a kormány a törvényhozáshoz a létszámfelemelés iránti kéressel. Igaz, hogy a hadügyi albizottság már foglalkozott ezzel az elvi kérdéssel. Nézte szerint azonban ott is helytelenül oldották meg ezt a kérdést, mert valamit feltételeken megszavazni nem lehet. Szóla a hadügyi albizottságban is ellenzte a költségek megszavazását és ugyanazon elvi okokból ellenzi itt is. Azt mondják, hogy a mi határozatunk nem prejudikál a törvényhozási testületek határozatainak. Ugy látja azonban, hogy itt csupa prejudikálás fog előfordulni, mert hiszen már a hadügyi albizottságra is bizonyos hatással volt az, és mint argumentumot hozták fel, hogy az osztrák delegáció már megszavazta és ezért szavazza meg a hadügyi albizottság is, a tengerészeti albizottságban pedig azt hozzák fel, hogy a hadügyi albizottság már megszavazta, azért szavazzuk meg is; a képviselőházban meg majd azt fogják felhozni, hogy a delegáció már megszavazta a költségeket, tehát szavazza meg a képviselőház az ujoncokat is. Kétségtelen, hogy az ilyenek mindig bizonyos hatással vannak a később tárgyaló testületekre és épp ezért az egész eljárást és különösen a sorrendet helytelennek tartja. A költségeket nem fogadja el és bejelenti, hogy erre vonatkozólag a piénnumban határozati javaslatot fog benyújtani.

Szél Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ha legkisebb közjogi aggálya volna, soha nem járult volna hozzá, hogy a létszámfelemelésre vonatkozó szükséglet a költségvetésbe ielvéssék. Természetes dolog, — és soha senki nem vonta kétségbe, — hogy kizárólag az országgyűlés joga a hadsereg létszámának megállapítása és a létszámon az országgyűlés hozzájárulása nélkül, sem póttartalékok behívása útján, sem pedig más módon változtatni nem lehet. Ha tehát az országgyűlés nem fog olyan törvényt megszavazni, mely a létszám felemelést statálja, akkor a delegációnak erre vonatkozó határozatai önként érvénytelenné válnak. Szó lehet legelőbb arról, hogy helyese-e a megszavazás sorrendje, hogy helyese-e az hogy a delegáció előbb állapítja meg a költségeket és az országgyűlés csak aztán határoz magának a létszámra a kérdésében. Néze az, hogy sokkal jobban van respektálva a törvényhozás tekintélye a javasolt sorrendnél, mint annál, amelyet az ellenkező nézetben lévő hangzoztatnak. Sokkal nagyobb respektálása a törvényhozás tekintélyének az, ha országgyűléstől nem olyan dolog kéréit, amelyről még senki sincsen tisztában, hogy mire való és ha a delegáció határozatainak érvényesülése az országgyűlés votumától tétetik függővé, minthogy való az ellenkező eljárással amikor az országgyűlés határozata volna függővé téve a delegáció votumától. (Helyeslés.)

Okolicsányi László: A miniszterelnök úgy állítja oda a kérdést, hogy szólnak igazra volna, ha

ujoncjutalék felemeléséről volna szó, nem pedig póttartalékok behívásáról, a szerint a terv szerint azonban, amelyet a miniszterelnöktől hallottunk, — amint már ismételten kifejtette, — az a póttartalék behívása semmi más, mint az ujonclétszám szaporítása, mert eddig azok a hadkötelesek, akik az ujonclétszám felüli sorszámot kaptak, egyszerűen a póttartalékba helyeztetek, most pedig a különbözőség abban fog állni, hogy az eddigi ujonclétszámon felül egy bizonyos számig besorozattak szintén a zászló alá fognak vétetni, akik eddig a póttartalékba jutottak volna. Ez tehát nem egyéb, mint tényleges ujonclétszám-felemelés, más név alatt és más formában és emellett egy szóla fenn tartja mindazt, amit mondott és különösen rámutat arra, hogy még további inkonzenciák származhatnak abból is, ha az ujonclétszám-felemelés az osztrák törvényhozást meg nem szavazza, esetleg ott a 14. § alapján az ujoncok létszámát mégis fölemeli a kormány; Magyarországra nézve pedig ebből az egész eljárásból precedens nem akar, mert ha egyszer megtörténik az, hogy a delegáció megszavaz költségeket olyan legénység számára, amely legénység még nincs, akkor az ismétlődhet máskor is, sulyosab esetekben. Epp ezért, ismétli, a költségeket nem szavazza meg.

Szél Kálmán miniszterelnök: Okolicsányi tévesen fogta fel előbbi kijelentéseit, mert itt tényleg nem az ujonclétszámnak bármely alakban történendő fölemelése írog szóban, minthogy az semmi körülmények között a delegáció hatáskörébe nem tartozik. Miként már előbbi beszédében jelezte, itt csak a sorrend kérdéséről van szó. A törvényhozáshoz azon jogát, hogy a létszámnak bármely alakban történendő felemelése kizárólag az ő hatáskörébe tartozik, szónál jobban senki nem respektálja, de itt csak egyszerűen célszerűségi kérdések torognak szóban a sorrend tekintetében. Ujabbán is ajánlja a költségeknak az általa javasolt értelemben való megszavazását.

Gróf Teleki Sándor előadó kijelenti, hogy a maga részéről szintén huzzájáról abhoz, hogy a szóbanforgó címek az országgyűlés határozatának fenn tartásával megszavaztassanak.

Gróf Zichy Agost a miniszterelnök nyilatkozata által megnyugtatta, el fogadja a címet.

Gróf Wilczek Frigyes: A létszámfelemeléssel járó többletkiadást megszavazni nem hajlandó, még pedig azért, mert nézele szerint ezzel a két állam törvényhozáshozának prejudikálnak. Akárhogy vesszük a dologot, serki sem fogja tagadni, hogy ezáltal a törvényhozáshoz presziózt gyakorolunk, mert világos, a törvényhozás sokkal könnyebben fogja a kormány által kérendő engedélyt megadni, ha tudja, hogy a rendes előírnyzatba való ielvétele szükség nincsen, mert még azon esetben is, ha a törvényhozás a kérendő engedélyt megadja, még akkor is póthitel alakjában lehetne az erre vonatkozó költségeket a delegáció által megszavaztatni. A miniszterelnök ur azon érvelésére, hogy a képviselőházban előbb benyújtott törvényjavaslatot a póttartalékok behívására, mielőtt a delegáció elhatározta volna, hogy mennyi póttartalékra van szükség, filus ante patrem volna, csak azt jegyzi meg szóla, hogyha a miniszterelnök ur által ielállított ezen elvet tovább folytatnák, oda jutnánk, hogy a hadsereg létszámának megállapítását a delegációra ruháznók, ami az 1867. XII. t.-o.-kel ellenkezik. Mindezekről eltekintve nem járulhat szóla e költségöbbletbezt már azért sem, mert ezzel előbb hozzájárulna azon fel fogáshoz, hogy az egész hadsereg létszámát felemeljék, amely kérdés a miniszterelnök ur nyilatkozata szerint a közel jövőben az országgyűlés elő kerül.

Báró Dántel Ernő: A legénységi létszám szá-

porítása kétségtelenül szükséges, mert természetesen, mihelyt az u hajók elkészülnek, azok nagyobb számú legénységet fognak igénybe vanni, mint a régiek. A kérdés csak az lehet, vajjon a legénység számának szaporítására nézve prejudikálnak-e az országgyűlés azon jogának, hogy az ujonclétszám megállapítása az ő prerogatívái közé tartozik? Nézte szerint a delegáció nem prejudikál, mert vagy kitélnék a jelenlegi létszámból a legénység szaporítása és akkor semmi intézkedésre nincsen szükség, vagy pedig nem telik ki és akkor a törvényhozás saját hatáskörében intézkedik, akkor egyáltalában a hadügyminiszteriumra nézve lehetetlenné válik a delegáció ezen határozatának végrehajtása és így az egyszerűen nem fog végrehajlatni.

Kussevich Szvetozár kijelenti, hogy a miniszterelnök nyilatkozata után a címet, valamint a következő címet is megszavazza.

Ugyanígyen érteimű kijelentést tesz **Kubinyi Géza** is, mire az albizottság a címet megszavazza.

A III. címnél

Gróf Wilczek Frigyes kérdi, miért olyan nagyok a különbözőzetek az egyes rangosztályok hajó-élemezési pénzei közt, amire

Senyi Péter sorhajóhadnagy megadván a kellő felvilágosítást, az albizottság úgy ezt a címet, valamint a IV., V. és VII. címet is elfogadta, amivel az egész tengerészeti költségvetés letárgyaltaott.

A zárszámadást albizottság.

A magyar delegáció zárszámadási albizottsága ma délelőtt 11 órától délután 2 óráig tartó ülésében gróf Keglevich István elnökléle alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette az 1900-ik évi közöszűgyes kiadások zárszámadását.

Miklós Odón előadó ismertette mindenekelőtt a zárszámadás általános eredményeit, azután a közös külügyminiszterium, a közös hadügyminiszterium, a közös pénzügyminiszterium és a közös számszék zárszámadásait. Ezen zárszámadás eredményeiből azon örvendetes jelenség tűnik ki, hogy az 1900. évi kezelés végösszegében az előírnyzathoz képest megtakarítást mutat, továbbá, hogy a közös miniszterek a rendelkezésükre álló hitel keretét a legszigorubbán igyekeztek betartani és a rendkívüli szükségleteket kivéve, mint aminek a tengerésznél iordult elő a kínai expedició következtében, semmitféle jelentékeny túlkiadás nem mutatkozott. Az előadó a zárszámadáshoz egy tabelláris öszszállítást csinált az 1868-tól 1903-ig a közös külügy, hadügy, tengerészet, közös pénzügyminiszterium és a megszállott tartományokra vonatkozó kiadásokról.

Az előadó ezután a hadügyi, külügyi és pénzügyi számadások részleteit ismertette.

A zárszámadások felett élénk vita indult meg, amelyben a bizottság tagjai majdnem kivétel nélkül résztvettek; felszólaítak többek közt gróf **Keglevich István** elnök, **Jakabffy Imre**, **Hegedűs Sándor**, **Miklós Odón** előadó ismételten, az egyes miniszterek, valamint **Pleuer Ernő**, a közös legelőbb számszék elnöke.

Hegedűs Sándor kérdésére

Báró Krieghammer Odón közös hadügyminiszter megjegyzi, hogy a rendes költségvetés II. címében való túllépések íoleg azáltal idézettek elő, hogy néhány téparancsoknál nyugalomba vonult tisztek helyett a hadsereg létszám tényleges tiszteji alkalmaztattak. A következő előírnyzatban megváltoztatta a megfelelő helyreigazítás.

Több bizottsági tag kérdésére **Bökenauz** osz-

Miközben a katona visszabicegett, az ezredorvos beirta a könyvébe: „Teljesen egészséges. Négy napi áristom.”

Négy-öt beteg következett még a szerencsétlen Chantavoine után, míg végre a mi hősrnkre került a sor. Guillaumette ezenközben észrevétlenül sokszor odatűggette könyökét a falhoz, hogy pulzusának a verését meggyorsítsa. Odalépett az orvos elé, mikor szölaították.

— Orvos ur, — mondotta — erős torokfájásom van. Alig megy le a menázsím is a torokomon. Egy kis lázám is van és két nap óta nem tudok aludni.

Az orvos megtagogatta a pulzusát.

— Nyisd ki a szádat! — kommandirozta.

A dragonyos teljesítette a parancsot.

— Hm... — sopánkodott az orvos — egy kis gyuladás, az van mindenesetre.

Guillaumette, akinek a nyelve egy elefántcsontkanállal volt lenyomva, amelyet az orvos a szájába dugott, szóhoz sem tudott jutni az ámulatlól.

— Majd adunk neki hánytatót! — szólt oda az orvos az egészségügyi osztály egyik kaplárjának, aki ott asszisztált neki. — Gilbert, a nagy pirulás-skatulyát!

Gilbert odament az orvosságos szekrényhez és elhozta a kívánt skatulyát.

— Igy la, ezt majd nyeld le, fiacskám — mondotta az orvos s átadott Guillaumeppen egy pirulát — két napra szabad vagy! Holnapután jelentkezzél megint, ha nem leszel jobban...

... Guillaumette ez alatt a két szabad nap alatt olyan jól érezte magát, hogy harmadnapra ismét jelentkezzett a vizitáción.

— Nos, hogy vagyunk? — kérdezte az orvos.

— Isteneim, orvos ur — felelt Guillaumette — egy kiesit már jobban vagyok ugyan, de azért

még mindig nem vagyok rendben. Ha orvos ur kegyeskednék talán s adna még egyszer abból a pirulából, amelyk a minapában olyan jót tett...

— Jól van, Guillaumette — mondotta az orvos — nyisd ki a szádat!

Guillaumette újra kinyitotta a száját, akár csak egy csuka, az orvos ismét megállapított egy mulóban lévő kis gyuladást, jól megecsatelta a beteget timsóval, adott neki még két szabad napot s ráparancsolt, hogy harmadnapra megint jelentkezzék, ha torokfájása addig el nem múlnék.

Guillaumette tehát megint abba a kellemes helyzetbe jutott, hogy két napig úgy élhetett, mint valami magánzó, míg pajtasai lovaikat tisztogatták, munderjaikat porolták, gyakorlatra vonultak ki és minden nehéző szolgálatakat folytatták. Szeméremézetének pillanatnyi fellobbanásában arra mégis rászánta magát Guillaumette, hogy legalább valami kendőt csavarjon a nyaka köré.

Még háromszor jelentkezzett „heves fejfájással” a vizitáción s ugyanannyiszor ismerték el betegnek. Az ezredorvos hallatlan tömeg timsóval, jódal és más efféle anyagokkal ecsetelte be a torkát, a szabad napok henye életét és sok kellemességét pedig annyira megszokta a dragonyos, hogy azzal a gondolatlall is foglalkozott már, ne töltsse-e el egyáltalában mint torokfájós szölaigati idejének hátralévő másfél esztendejét. A folytonos ecseteléseknek azonban, amelyeket el kellett viselnie, az lett a következménye, hogy egy szép reggelen csakugyan erős torokfájást érzett és akkor mint egészen komoly beteg jelentkezzett az orvosnál.

Az ezredorvos tájtékozott a dühtől, amikor az örökös beteget megpillantotta.

— O, ez már mégis sok! — kiáltotta. Három hétig tartó torokfájás! Ez képtelenség!

Ó, most már tudom, mit keresel te itt, fickó! Tunya fráter, szimuláns!

— Ezredorvos ur, esküszöm... esdekelt a dragonyos rekedt hangon.

— Csönd legyen! — bömbölte az orvos és kis vártatva hozzátette: — Majd mindjárt meglátjuk, van-e valami bajod! Nyisd ki a szádat!

Guillaumette kinyitotta a száját s az orvos gyorsan belenézett.

— Hal — kiáltott fel — mindjárt gondoltam! Semmi, éppenséggel semmi! A gyuladás teljesen eltűnt. Négy napi áristom! Majd megtanítalak, hogy kell beteget jelenteni, mikor egészséges vagy! Hátra ar, mars!

A szegény dragonyos köhésselve hagyta oda a beteg-szobát, majd ment mindjárt az áristomba. Éjszaka gyilkos hideg volt és Guillaumette-et másnap heves torokgyuladás következtében át kellett vinni a katonai kórházba.

... Mivel Guillaumette ágysszomszédom volt, az első vasárnapon meglátogattam őt a kórházban, hogy lássam, miként van. Az íródban kérdésöködem felele:

— Guillaumette, dragonyos az 51. dragonyos-ezredben.

Az inspekciós kórházi altiszt oszóvalta a fejét és közömbösen mondotta:

— Guillaumette? Ma reggel meghalt.

A rémülettől meredten állottam ott.

— Micsoda? ... Hogyan? — dadogtam kis idő mulva. — Meghalt? De az lsten szerelméért, hogy történt ez?

Az altiszt, miközben cigarettát sodort, a legnagyobb közömbösséggel felele:

— Isteneim, ennek a szegény ördögnek ugyan nem volt szerencséje. A lázbetegek osztályára került s ott fejfituszba esett. Három nap alatt vége volt...

fizetésrendezés alkalmából biztosított fenntartási járulékok interkalariák és a többi, továbbá az élelmezési raktárak üzemkiadásai tullepése, valamint a 24. című a gyapjúárak jelentékeny emelkedése folytán előállott hiteltullepések dolgában.

Miklós Odön előadó kérdést intéz a lővőgyakorlatok céljaira való új kézi fegyver-ívedékek dolgában, amelyek szilárd testekbe való becsapódás által szétporladnak, így fel nem csapódnak és a veszélyeztetett területet a minimumra redukálják.

Báró Kriegerhammer Odön hadügyminiszter kijelenti, hogy az illető kísérletek még folynak.

A 27. tételnél Hegedűs Sándor kérdésre Báró Kriegerhammer Odön közös hadügyminiszter kijelenti, hogy a lembergii gyalog-hadapródiskola építését a hadügyi kormány eszközeiből Lemberg város pénzeszközeiből, amelyeket annuitásokban lesznek visszatérítendőek.

E kérdésre nézve Böckenmann osztályfőnök is ad felvilágosítást.

Ezzel a hadügyi zárszámadásokat, valamint Kubinyi Géza előadása mellett a tengerészeti zárszámadást is tudomásul vették.

(A munkarend.)

A magyar delegáció külügyi albizottsága holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor, hadügyi albizottsága 12 órakor és tengerészeti albizottsága 1 órakor ülést tart, melyen a plénum elé terjesztendő jelentéseiket hitelesítik.

KÜLFÖLD.

Poroszország a poroszoké. Kérlelhetetlen szigorúsággal és vaskovetkezéssel foglalkoztatja a berlini királyi kormány Poroszország lengyeleklakta vidékeit. Maga Vilmos császár jár elől példának. A wrescheni elítéltek kegyelmi kérvényét egyszerűen elutasította. A császár intencióit követi a kormány és a porosz országgyűlés. Nevezetesen és jellemző, hogy éppen ma, a kegyelmi kérvény elutasítása napján a porosz országgyűléshez beterveztett lengyel-javaslat 200 millió márkáról 350 millióra emeli azt az alapot, amely a kormánynak a nyugot-poroszországi és poseni telepítési céljaira rendelkezésére áll. Azonkívül még 100 millió márkát bocsátanak rendelkezésére a kormánynak, hogy Nyugat-Poroszországban és Poszenben birtokokat vásároljon „állami jószágoknak és erdészeti célokra”. Mindenki tisztában van azzal, hogy mit kell érteni e „erdészeti célok” alatt.

Sándor király a szerb trónörököséről. A *Neues Wiener Tagblatt* holnapi számában Sándor szerb király nyilatkozatát közli, amelyet egy magas állású osztrák személyiség előtt tett a szerb trónörökös kérdéséről.

Sándor király a többi közt ezeket mondta:

A királyné ellenségei — mert vannak ellenségei, nem a saját hibájából, és sajnos, Bécsben is vannak ilyenek — folyvást azt a reményt táplálják, hogy a szerb trónörökös kérdése házasságunk békéjét meg fogja zavarni.

Nos hát ezek teljesen hiu remények. Ez idő szerint — igaz — nincs trónörökös Szerbiának, de van hozzá remény, én legalább nem mondtam le a reményről, hogy a gondviselés megfogja adni házasságomat trónörökösrel. Ugyan mi csoda képtelen helyzet volna az, ha trónörökösöm kiszemelném és azután gyermekünk születnék. Nyolc-tíz évnél előbb tehát nem lehet kimondani a végső szót e tekintetben.

Ha nem lenne gyermekünk, akkor követni fogjuk azoknak a gyermektelen házasságoknak példáját, akik gyermeket fogadnak örökbe, de gyermeket, nem pedig felnőttet vagy serdülő korbant levőt. Azt akarjuk, hogy — ha esetleg örökbe kell fogadnunk egy gyermeket — az a gyermeki szeretet érzéseit táplálja irántunk és hogy mi is megszerethessük, mint a saját gyermekünket, tehát 2-4 éves gyermek lehetne csak. Nos számíton, 8-10 éves mulva 2-4 éves gyermek. Láthatja, hogy az, akit mi egykoron törvényes módon Szerbia trónörökösé akarnánk megnevezni s akit mi jó szerbnek és magas hivatalához méltónak akarnánk nevelni, még meg sem született. Világos ebből, hogy semmi sem korábbi, mint már most felvetni a szerb trónörökös kérdését.

Waldeck-Rousseau lemondása. Egy párisi táviratunk jelenti, hogy Waldeck-Rousseau miniszterelnök június elején lezárja a kormányhatalmát. A hír nem jött váratlanul: a kormányelnök már a választások és később a pótválasztások alkalmával nyíltan kijelentette ebbeli szándékát, hivatkozva arra, hogy immár beváltotta ígéretét, programját. A kormányelnök azonban május 11-én, a pótválasztások napján, tudatta Loubet elnökkel, hogy lemondani szándékozik. Az értekezés folyamán abban állapodtak meg, hogy a mi-

niszterelnök elhatározása csak Loubet elnök utazása után tétessék közzé.

A francia radikális lapok sajnálják, hogy Waldeck-Rousseau már most mond le és a republikánus többségnek nem ad alkalmat arra, hogy interpelláció útján kifejezésre juttassa véleményét. A nacionalista lapok szerint Waldeck-Rousseau elhatározása arra vall, hogy attól tart, hogy nem talál megbízható többséget.

A közértesítőellenes lapok, mint előrelátható volt, Waldeck-Rousseau lemondásának híret nagy örömmel fogadják és teljes kapitulációnak minősítik. A *Libre Parole* szerint a miniszterelnök menekülni kénytelen. Amikor az új parlament össze fog ülni, a kabinet megszűnt lenni. Az új kamarának egyébként alkalmat lesz, hogy az új kabinetalakulást vétumával megerősítse.

A sabáci esély. Belgrádból jelentik, hogy tegnapelőtt vette kezdetét a sabáci kerületi törvényszék előtt az Alavantic társai bünpörének a tárgyalása. A fővádlottak, akik Alavanticok Sabácsba mentek, a következők: Strk György nyomdász, Ekner Ferenc, Wirner Pál és egy Szerencs nevű magyar ember.

Legelőször Strk Györgyöt hallgatták ki, aki szédő volt a mitrovicai Hrvatski Branik lapnál. Strk bevallotta, hogy ő szedte a proklamációt Alavantic jelenlétében és elkísérte őt Sabácsba. Azt azonban határozottan tagadja, hogy tudott volna Alavantic intencióiról.

Tegnap Ecknert hallgatták ki, aki azt vallotta, hogy őt és két társát Strk fogadta fel arra a célra, hogy egy szerb kereskedőt szállítsanak át Sabácsba. Alavanticot nem is ismerte.

Verner és Samotny vádlottak, akik foglalkozásukra nézve halászok, azt vallják, hogy Strk felfogadta őket, hogy Alavanticot, akit ők nem ismertek, csolnokon Sabácsba, illetőleg Klenakba vigyék. Alig indult el a csónak, Alavantic egy batyból egyenruhát vett elő és azt felvette. Ijedten kérdeztek, hogy voltaképpen mi történik. Strk azt válaszolta:

— Semmi; csak hallgassatok, gazdagon meg lesztek jutalmazva.

Egy jegyzőkönyv, melyet a sabáci prefektus helyettese vett föl, konstatálja, hogy Alavantic Jovanovic Andra orvos előtt, aki ápolta, kézzel halálra előt jelezte, hogy az egyenruhát Zimonyban vette és hogy tetteire Karagyorgyevics Péter bujtatta föl. Szerbiában nincsenek büntérsai.

A vádlottak egyértelműleg azt mondják, hogy Alavantic a pénzügyöröket és tűzoltókat, akik a sabáci községhez tartoztak, revolverrel kényszerítette, hogy kövessék őt.

A délafrikai béke. A vereenigingi boer konferenciáról még nem érkeztek megbízható hírek. Erre vall az a körülmény is, hogy ebben az ügyben még nem volt Londonban miniszteri tanácskozás. Edward király tegnap hosszú kihallgatáson fogadta Balfourt, a kincstár első lordját. Ez a kihallgatás összefüggésben áll egy távirattal, mely Milnertől, a foktoldi kormányzótól érkezett és amely a béketárgyalásokra vonatkozott.

Hogy mit határozott a boer vezérek konferenciájáról, arról homályos hírek keringenek. A *Daily Telegraph* azt jelenti Pretóriából 19-iki kellel, hogy a boer konferencia tegnap meggyűjtött volt. A tanácskozás helyenkint nagyon elkeseredetten folyt, úgy, hogy még vizálkodásra is került a dolog. Pretóriában híre jár, hogy a transvaali boerok megbízottjainak többsége, a kormány tagjait is beleértve, a béke mellett foglal állást, míg az oranje boerok kevés kivétellel a teljes függetlenség mellett kardoskodnak. Az utóbbiak olyan nagy befolyást gyakorolnak, hogy a béke megkötése a már ismertelt feltételek mellett nagyon kétséges.

A berlini Localanzeigernek egy rotterdamitávirata szerint ottani beavatott körökben azt állítják, hogy a boer vezérek túlnyomó többsége a háború folytatására szavazott.

Különbéle közlemények, amelyeknek helyesegéért kezességet vállalni nem lehet, de amelyek sok délafrikai körben megerősítést nyerne, azt mondják, hogy az áprilisban folytatott pretoriai tárgyalásokon előterjesztett békefeltételek elfogadást leginkább Steyn elnök és Wessels tábornok ellenzi, akik Oranje szabadállam északi részében állanak, ugyszintén Müller, akinek kommandója Middelburg közelében van. Colliers, a nyugat-transvaali csapatok parancsnoka és Hertzog parancsnok állítólag szintén ellenzi a békefeltételek elfogadását. De Wet, aki utolsónak jött a tanácskozásra és kissé bosszus volt, most, úgy látszik, békésebb lett. A békefeltételek ez az ellenzéké kétségtelenül oly erős, hogy a béke megkötése kétségesnek látszik. A *Daily Express* értesülése szerint Krüger a függetlenség biztosítása nélkül nem tartja lehetségesnek a békekötést. Ugy látszik, hogy a boerok most már hajlandók a fegyverszünetre.

Smuts tábornok megkötötte Krüger elnöknek harci jelentését a háború lefolyásáról Pretóriának 1900 júniusban történt bevétele óta. A jelentés

határozott cáfolata annak az angol híresztelésnek, hogy a boeroknak okvetetlen kóddát kell kötniök. A jelentés szerint a boer kommandó helyzete most sokkal kedvezőbb, mint valaha volt. Miután Smuts részletesen ismerteti Kitchener operációit, az angol kegyetlenkedéseket és a boer győzelmeket, jelentését a következő szavakkal végzi:

Nincs idóm mindent megírni, az azonban az ellenség jelentéseiből is láthatja ezonellen, hogy milyen nehezen és milyen eredménytelenül küzdöttek a nyár kezdete óta. Fokföldön is pompásan áll az ügyünk és reményem, hogy ez az év döntő fordulatot hoz. Eddig az ellenségnek összes tervet, amelyek a mi leigazásunkra irányultak, megfúszultak és csak a mi javunkra voltak. Nem csoda tehát, hogy mi ebben Isten kezét látjuk. Óvó a dicsőség, hogy eddig ellent tudtunk állni az ellenség túlsúlyának és hogy ez az ellenség, amelyet valami pokoli szellem üz és minden régi elvet, hagyományt félretéve, az igazság és erény iránti érzékéből kivetkőzött, hogy vakon megrontásunkra törjön, egyenesen beleszalad rettenetes veszébe.

Az ausztriai helyzet.

Budapest, május 21.

Az osztrák félhivatalos lapok azt írják, hogy a képviselőház a költségvetés tárgyalásával még a héten elkészül. A munkaprogramot következésképp állapították meg: Május 25-től 29-ig a Budapesten tartott delegációk ülései miatt a Reichsrath nem tart ülést. 30-án és 31-én az osztrák törvényhozás mindkét háza ülést tart, mikor is a Reichsrathban a gabonabátáridőüzlet eltörléséről szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni. Junius másodika és hetediké közt a delegációk befejezik üléseiket. Junius 9-ike és 14-ike között a Reichsrath is befejezi az idei ülésszakát.

Bécs, május 21.

A képviselőház mai ülésén az elnök bejelentette, hogy amint személyesen meggyőződött róla, az igazságügyminiszter nem jelentéketlen operációnak vett kénytelen magát alávetni, amiért is az orvosok szigorúan megtiltották neki, hogy a szobát elhagyja. A miniszter sajnálja, hogy nem lehet jelen a ház ülésén. (Erel és Mastalka guynosan közbeszólnak. Balról rájuk szólnak: Ez áruvaság!)

Az igazságügyi tárca előirányzatának folytatólagos tárgyalása során Jablonski a galiciai igazságszolgáltatási viszonyokkal foglalkozik és kijelenti, hogy a lengyel klub meg fogja szavazni az igazságügyminisztérium költségvetését.

Korol sajnálkozással konstatálja, hogy az alkotmányos jogoknak csak tisztán elméleti értékük van a ruthén népre nézve. Különösen az igazságügyminiszternek kelene figyelembe venni az állam alaptörvényeit. Több panaszt sorol fel különösen a galiciai bírói hatóságok lengyelesítésé ellen.

Pantoucek a csehországi bírósági hivatalnokok szomorú előéletési viszonyaira foglalkozik és kikel ama követelés ellen, hogy német vidékeken csak német bírákat alkalmazzanak, hangsúlyozva, hogy csak egy jog és egy igazság van és hogy közömbös, hogy melyik nemzetiséghez tartozik a bíró, hacsak tárgyilagosan és igazságosan itélik. Bejelenti, hogy a cseh képviselő ellenzéki maguktartását a költségvetés megtagadásával fogják maniesztálni. (Elnék tetszés.)

Vogler sürgeti a büntetőtörvény és a sajtótörvény reormját és a párbaí kérdéssel foglalkozva megjegyzi, hogy az a kezdeményezés, hogy a párbaíok helyébe becsületbírókat állítsanak fel, az igazságügyi kormányzat erős támogatása nélkül nem lesz lehetséges.

Ellenbogen első sorban utal az ipari bíróságok hiányaira, azután a büntetőtörvényhozással foglalkozik és a rendőri bíráskodás megszüntetését, valamint a vizsgálati fogságra vonatkozó intézkedések megváltoztatását követeli, továbbá beszél a bírói kar függetlenségéről és emlékeztet a triestri zavargások alkalmából hozott tulsziguro ítéletekre, melyeket felsőbb befolyásolásként tulajdonit és végül a bírói hatóságok és hivatalnokok eklátás befolyásolására nézve felhozza Ogniben leivici polgármester esetét, aki szerinte saját szülővárosa ellen súlyos csalást követett el, de minden büntetés alól kivonta magát a képviselőtestület ama tagjainak gyanusítása által, akik ellenségei voltak és a kiket irredentistának mondott. Dacára annak, hogy több vizsgálat olyamán megállapították a csalás tényeit Ognibenivel szemben, az igazságügyminisztérium bekövetelte az iratokat és a legelőbb törvényszékhez beadott felebezés után elrendeltetett az eljárás beszüntetése. Foglalkozik Ognibeninek Giovanelli udvari tanácsoshoz intézett levelével is, melyben el felhívja, hogy Witte vasutügyi miniszterrel javára járjon közbe és azt indítvá-

nyozza, hogy hívják fel a kormányt, hogy az Ognibenire vonatkozó összes iratokat még az ülészek berekesztése előtt terjessze a ház elé, hogy konstatálják, vajjon itt a bírói hatóságokat és a bírákat befolyásolták-e. Együttal kérni a vasutügyi miniszteritől, hogy miért vette pártfogásába a család Ognibenit.

Kaiser alelnök rendreutasítja Ellenbogat a vasutügyi miniszterrel szemben használt sértő kifejezései miatt.

Wittek vasutügyi miniszter első sorban visszautasítja a kormány ellen a bírói hatóságok és közegek állítólagos befolyásolása miatt emelt vádakát és konstatálja, hogy ő Ognibenit a Valsugnana-vasut megnyitása alkalmából ismerte meg és ez bécsi tartózkodása alkalmával udvariasági látogatásokat tett nála, de ő sohasem avatkozott bele Ognibenit pártküldelembe és kérni, vajjon abból, ha valaki egy levélben talán a kérését fejezi ki, hogy egy volt politikai hivatalnok ügyében beszéljen egy miniszterrel, következtethető-e, hogy ez a miniszter protekciójába fogadja ezt a kérelmezőt? Határozatlan kijelenti, hogy valamely, társaiá körén tulmenő befolyás érvényesítése tőle feltétlenül távol áll és mindenkor távol állott. A miniszter e szavakkal végzi beszédét: Azt bízom, hogy egy harmincöt éves hivatalnok pályá megszereshette nekem azt a bizalmat, hogy az előttem szóló által kifejezett inszinuációk nem érinthetnek. (Élénk, hosszantartó tetszés.)

Bécs, május 21.

Kramarz kijelentette a N. W. T. tudósítója előtt, hogy nem is gondol parlamentári koalíciós miniszteriumra, mert előbb a cseh és német nemzetiségek között iennálló ellentéteket kell kiegyenlíteni. Az egész nem egyéb, mint folyosói pletyka.

Európa Oroszország jegyében.

— Loubet elnök Pétervártól. — Orosz-bolgár ölekezés. — A szultán enged a cárnak. — Szerb hízegés. — Uj orosz kölcsön. — Hogyan bálnak az orosz néppel. — Meggyilkolt tartományi főnök.

Budapest, május 21.

A hatalmas cár kinyújtotta két kezét Európára és kicsiny és nagy hatalmak kapnak utána, hogy megcsókolják. Jó példával jár elől a francia köztársaság: annak példáját követi a porta, Bulgária, Szerbia és a nemzetközi haute finance. A véletlen találkozása-e, avagy jól kiszámított politikai játék, hogy a mai napon Európa jelentékeny része Oroszország jegyében áll. Hogy így történt, több az esetlegé. Mutatja a belől rotahad, kifelé hatalmas kolosszus befolyását.

A mai napon kitört oroszimádásban a legjelentékenyebb mozzanat Loubet elnök vendégeskedése a cári udvarban. De a többi esemény is eléggé fontos arra, hogy percre is feledjük el s befoglaljuk politikai számvetésünkbe.

Loubet elnök a cárnak.

Pétervár, május 21.

A carszkoje-szeli nagy palotában tegnap este nyolcadfél órakor Loubet elnök tiszteletére háromszáz terítékű díszebéd volt, amelyen Miklós cár a következő felkösöntött mondotta:

Midőn önt, elnök ur, szívem mélyéből üdvözlöm, annak a reménynek akarok kifejezést adni, hogy közöttünk való tartózkodása legjobb bizonyítéka lesz azoknak az érzelmeeknek, amelyek Franciaországot és Oroszországot egyesítik. Vajha ön is olyan emlékeket vinne magával, a minőket a császárné és én hoztunk magunkkal örök időkre a mult évben Franciaországban oly kellemesen töltött napok alkalmával. Elnök ur, poharamat az ön tiszteletére, valamint a szép, baráti és szövetséges ország nagyságára és virágzására üritem.

A zenekar a cár beszéde után a *Marseillais*et játszotta.

Loubet elnök ezt válaszolta:

Felség! Midőn eleget tettem meghívásának, rendkívül kedves volt nekem, hogy átadhatom önnek Franciaország kívánságait, amely mindig azokat az érzelmeket táplálta felséged iránt, amelyeket nemrég alkalma volt megismernie. Néhány óra elegendő volt, hogy a magam részéről konstatálhassam, mennyire együtt érez Oroszország szive az én hazám szívével. Franciaországot épp úgy boldogítja teszi ez a teljes összhang, amint meghatja az az emlék, amelyet felséged és a császárné ő felsége számára meg-

örzött. Nagyon hálás vagyok a fogadásért, amelyben részesültem, és poharamat felséged, a császárné ő felsége, Feodorovna Mária császárné ő felsége és az egész császári család tiszteletére emelem és Oroszországnak, Franciaország őszinte barátjának és hűséges szövetségeseinek virágzására és nagyságára üritem.

Pétervár, május 21.

A *Novoszt*i azt írja: A Carszkoje-Szelóban tegnap mondott pohárköszöntők rendkívüli melegséggel tündek ki. Miklós cár és Loubet elnök szavai méltó visszhangra fognak találni a két nemzet szívében. Azután a ketős-szövetség békés természetének hangsúlyozása mellett kifejti az idézett lap, hogy Oroszország és Franciaország szövetségének nemcsak nagy politikai jelentősége van, hanem megerősíti a kölcsönös szeretet és bizalom is, amelyet tisztán politikai kombinációkban ritkán találni.

Pétervár, május 21.

A városbázán tegnap este a francia tengerész-tisztek tiszteletére estély volt. Ott volt *Rouston* tenger-nagy, *Tyrtov* altengernagy, a haditengerészeti miniszterium vezetője és *Montebello* francia nagykövet. *Lelyanov* polgármester felkösöntötte Loubet elnököt, a francia flottát és a vendégeket.

Odessza, május 21.

A városi képviselőtestület elhatározta, hogy *Loubet* elnök látogatásának emlékére a város egyik utcáját Boulevard de France névre kereszteli.

Orosz-bolgár ölekezés.

Szofia, május 21.

Ferdinánd fejedelem a Rilszki-kolostorból, ahol most tartózkodik, Miklós cárnak táviratot küldött, amelyben a „fölszabadió háboru“ megzenésének évfordulója alkalmából a maga és nepe halálját tolmácsolja. A távirat így szól:

Ő felsége a minden oroszok cárijának

Pétervár.

Huszonöt évvel ezelőtt írta alá felséged nagyatyja, a megboldogult szabadió-cár, *II. Sándor*, a fölszabadió háborura vonatkozó manifesztumot. Ma, mikor a nagy nap ünneplésére hieim között a szent Rilszki-kolostorban vagyok, magam és az egész bolgár nép nevében hálás köszönetet és elismerést nyilvánítok felséged előtt azért a nagy áldozatért, amelyet a szabadió-cár, a dicső uralkodóház és az orosz testvérnép Bulgária fölszabadióására hozott.

A cár erre ugyancsak táviratban a következőket válaszolta:

Ő királyi fensége, Bulgária fejedelmének

Rilszki-kolostor.

Miután a régi bolgár kolostorból küldött táviratot őszinte örömmel kézhez vettem, kérem királyi fenségedet, fogadja őszinte köszönetemet annak a jelentéssel teljes napnak évfordulóján kifejezett érzelmeikért, amely nap a nagy fölszabadió háboru alapjául szolgált. Forró óhajom, hogy Bulgária a jövőben békésen felvirágozzék, s együttal annak a biztos meggyőződésnek adok kifejezést, hogy a felvirágozásnak alapja csak az Oroszországgal való szoros egyesülés lehet, amelyet e fajra és vallásra rokon népek testvéri szeretete már fainak vérével is megpecsételt.

Miklós.

A cár e táviratának szövegét jó lesz megörizni, mert oly dolgokról szól, amelyeknek eddig ellenkezőjét vallotta. Az „Oroszországgal való szoros egyesülés“ a legnagyobb mértékben gyanus ígért, amelyet a cárnak nem lesz módjában beváltania a nélkül, hogy a Balkán oly sűrűn hangoztatott status quoja meg ne bomlanék, ami által a „béké-cár“ elkerülhetetlen háborus bonyodalmakba sodorja Európát. Némi etnografiai tévedés is csuszott a cár fogalmazványába. A bolgár nép sohasem volt szláv népfaj, mint a cár mondja, csak ősi nyelvet cserélte fel egy szláv nyelvvel. A cár ígértének ez a tudományos argumentuma tehát szóközi frázisnál nem egyéb.

A szultán enged a cárnak.

Konstantinápoly, május 21.

A porta hivatalosan megerősíti, hogy *Fir-milán* fölszentelése ügyében iradót bocsátottak ki. Ez az elhatározása Oroszország újabb sürgelő fölszólására történt. Egyes körökben ezzel elintézt-

nek tekintik az ügyet, más körökben ellenben kételkednek benne, hogy a fölszentelést nem-sokára végrehajtják, mert azt hiszik, hogy az iradót csak azért bocsátották ki, hogy véget vessenek Oroszország sürgetésének abban a reményben, hogy az ökmén patriarkátus zsinatán, amely elé a dolog még kerül, nem lehet majd többséget összehozni vagy más nehézségek fognak fölmerülni.

Az exarkátus tiltakozó lépésre készül.

Azt mondják, hogy az iradót szombaton este Miklós cár születésnapja alkalmából bocsátották ki, mert az ügy elintézése személyes óhaja a cárnak.

Miklós cár születésnapja alkalmából a szultán és a cár között szives táviratváltás folyt.

Szerb hízegés.

Belgrád, május 21.

A szerb kormányválságnak az volt a főoka, hogy *Sándor* király és *Draga* királyné *Pasicsot* kívánta miniszterelnöknek, mint aki Ausztria-Magyarország-ellenes levén, *grata persona* az orosz udvarnál. A szerb királyi párt pedig bántotta, hogy *Vuics* miniszterelnök nem tudott a cártól meghívást kieszközölni *Sándor* és *Draga* számára. A király bizott abban, hogy ami *Vuicsnak* nem sikerült, biztosan sikerül *Pasicsnak*. A korona nézete szerint a cár szívesebben látna egy Ausztria-Magyarországgal ellenséges kormányfőfiut a szerb miniszterelnöki székből, semmint egy oly politikust, aki legalább egyelőre nem akar nyiltan ujjat húzni a szomszédos monárkiával.

Belgrád, május 21.

Dr. Milovanovics Milovan, a radikális párt egyik legtekintélyesebb és legtehetségesebb tagja elhatározta, hogy nem támogatja az új *Vuics-kormányt* és az ellenzékhez csatlakozik.

A Vuics-kormány szerdán mutatkozik be a szkupstinának, amelynek ezzel be is zárulnak ülés-zakai. Ha Vuicsnak sikerül a külföldi bank-csoporttal megkötni a kölcsönügyletet, vagy a szkupstinát rendkívüli ülészakra fogják egybehívni. Több mint valószínű, hogy Vuics azzal a bank-csoporttal fog tárgyalásba bocsátkozni, amely a topesideri játékbank alapítására kért koncessziót.

Vuics a radikálisok előtt kijelentette, hogy csak egy vállalja magára a kormányalakítást, ha a belügyminiszteri tárcát *Stefanovics* veszi át, mert nélküle, úgymond, a kormány nem számíthat a király bizalmára. *Stefanovicsot* a radikálisok nem igen kedvelik, sőt nemrég bizalmatlansági szavazattal akarták lehetetlenné tenni. Most mégis belenyugodtak abba, hogy továbbra is megmarad-jon miniszternek.

Uj orosz kölcsön.

London, május 21.

A *Daily Mail* értesülése szerint Oroszország egy 500 millió franknyi kölcsön felvételét tervezi, mely Franciaországban és Hollandiában fog elhelyeztetni.

Hogyan bálnak az orosz néppel.

Pultava, május 21.

Azok a fölszólítások, amelyek a zsarnokok ellen lázítják a népet, csak olyan pontosan jelennek meg, mint például a kormányzó hivatalos lapja. A fölszólításokat a katonaság körébe is becsempészték. Egy tiszt elhatározta, hogy minden áron elcsipi azt az ember, aki az ő zászlóalja embereihez eljuttatja a fölszólításokat. Ejjel lesbe állt négy emberrel és elfogta *Kricsesuzski* munkást éppen akkor, mikor a nyitott ablakon a kaszárnyába bedobta az iratokat. A tiszt, *Fedorov* a neve, revolvert rántott elő és agyonlövélssel fenyegette a munkást, ha azonnal el nem árulja cinkostársait. A munkást azután a rendőrségre vitték, ahol addig verték, amíg eszméletlenül rogyott össze. A kínzás miatt panaszra ment a prokurátorkhoz, aki gunyosan azt mondta neki, hogy régen elmúlt az az idő, mikor az ilyen emberekkel ceremóniásan bántak.

Egy fiu elbeszélése szerint az egyik falu parasztlakossága a gyermekeket az első sorba állította, mert azt remélte, hogy akkor a katonaság nem fog löni.

Egy tisztet haábiróság elé állítottak, mert csak minden tízedik fegyvert töltetett meg eles töltéssel.

A földbirtokosok nagyon szívesen fogadták a tiszteket. Karlovkában a kormányzóknak és a tisztekné ebédet adtak, amelyen csak egy folyt a pezsgő. Karkovban a kegyetlenkedés még borzase-több volt, mint Pultavában. Egy katona, aki Kharkovban volt, ezt mondja:

— Aki utunkba állott, irgalom nélkül agyonlőttük. akit pedig elfogtunk, halálra kancsuaktuk. Olyik ember 250 kancsuaküitést kapott. Nyolc parasztnak sikerült megszöknie, de egy őriárral akadtak össze, amelynek vezető tiszteje részeg volt. A tiszt lövést parancsolt és mind a nyolc paraszt halva bukott a földre.

Meggyilkolt tartományi főnök.

Egy varsói távirat, mely Posenen át érkezett hozzánk, hírt ad arról, hogy tegnap este Osermag tartományi főnököt, aki Tomszk felől hazatérőben volt, két ember meggyilkolta. A tetteseknek nyomuk veszett.

HIREK.

Budapest, május 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új

elfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király itthon. Ő felsége ma nem tett látogatást; egész nap otthon maradt. Holnap délelőtt tíz órakor általános kihallgatást ad, amely itt tartózkodása alatt az utolsó lesz.

— Milán király emlékiratai. Belgrádból táviratozta tudósítónk, hogy Milán király emlékiratait, amelyek Zúriohben jelentek meg, Szerbiában elkobozták. A belgrádi könyvkereskedésekben a hatóság minden egyes példányt összegyűjtött és megsemmisített.

— Angol gazdák Magyarországon. Darányi földművelésügyi miniszter meghívására György Endre londoni szaktudósító vezetése alatt gazdasági vizsnoyaink tanulmányozására angol mezőgazdák érkeztek hozzánk. Az első állomásuk Frigyes őherceg magyar-óvári uradalmára volt. Megtekintették a Frigyes-majort, aztán meg két majorba látogattak el, mindenütt nagy érdeklődéssel vizsgálódva és jegyzeteket készítve. Az uradalomból küldöttek hálás üdvözlőt a földművelésügyi miniszternek. Magyar-Óváron, amely erre az alkalomra felbőgöztet hazáit, a gazdasági akadémiát is megnézték s ott különös tetszéssel fogadták a magyar buza sikértartalomban való gazdagságának kísérleti bemutatását. A növénydek a sporttelepen labdajátékot mutattak be. A társaság másnap gróf Erdődy György gyepültüzei mintaszéri uradalmát tanulmányozták, amely főként erdőgazdaságból és állattenyésztésből áll. A gróf lekötözött vendégiszerezzel teite felejthetlenné a társaságnak a nála töltött napot.

— Maxim Gorkij Nisni-Novgorodban. A párisi *Main* rövid hírt közöl Maxim Gorkijról, a nagy beteg világhírű orosz íróról. Pétervári jelentés szerint Maxim Gorkij családostul odahagyta Jaltát és visszatért Nisni-Novgorodba.

— Kézmaszky tanár temetése. *Lőcséről* jelenteli tudósítónk, hogy ott ma óriási részvételi helyzeték örök nyugalomra dr. Kézmaszky Tivadar tanárt. A város színe-java megjelent a végtesztességen. Bucsuztatódott *Tauffer* budapesti, *Szabó* kolozsvári egyetemi tanárok és *Fleischacker* Lajos Lőcse város főjegyzője.

— Öreg honvédek gyűlése. Az 1849-49-iki honvédek ma délelőtt tartották az évi országos gyűlésüket a váci-utcai új városrész nagytermében. A közgyűlésen báró *Podmaniczky* Frigyes elnökölt. A gyűlés a beregmegei honvéd-egyesület indítványára elhatározta, hogy az altisztek és közbírák nyugdíjának fölemelését föllíratban fogja kérni a kormánytól. A hőmezővársárhelyi honvéd-egyesület a temetés költsége gyorsabb kifizetését kérte; az országos gyűlés elhatározta, hogy ebben az ügyben intézkedni fog. A tisztikart nem ujtották meg, mert a mult közgyűlés óta csak fölesztendő telt el. A gyűlés-után az öreg honvédek ki akartak menni a budai honvédsírközhöz, de a zivatáros idő miatt hónapra halasztották a kivonulást; holnap lesz a gyászmise is a krisztinavárosi templomban a Budavár ostromában elesett hősök lelkiüdvéért. Az országos gyűlés után ma délben lakomára gyűltek össze az öreg honvédek a Petánovics-vendéglőbe.

— Bethlen Gábor szobra. Torda-Aranyosvármegye törvényhatósági bizottsága a Nagy-Ényeden felállítandó Bethlen-szoborra 500 koronát adományozott. A vármegye hazafias cselekedetét lelkes örömmel fogadta a közönség.

— A Fehér Kereszt államosítása. Hogy a Fehér Kereszt Egyesületet államosítják, az most már befejezett dolog. Erre vall az, hogy a belügyminiszter körrendelettel bocsátott ki, a miben fölszólítja a törvényhatóságokat, hogy a hét éven aluli gyermekeket most már a Budapesten, Békés-Gyulán, Kassán, Szombathelyen, Szegeden, Temesváron, Aradon, Nagyszőlősen, Munkácson, Rimaszombatban, Szabadkán és Nagyváradon föllállított lelenházakba küldjék.

— Az aradi Kossuth-szobor. *Fiuméből* táviratozzák, hogy a város elfogadta azt az indítványt, hogy Aradnak az ott felállítandó Kossuth-szobor ügyében küldött iratára a szoborköltségekhez hozzájárul.

— Egy öreg pap halála. Derék öreg tisztelendő ur halt meg Bihar-Diószegen. Pap Zakariás görög-keleti lelkész, akiről pár hónap előtt abból az alkalomból emlékeztek meg az újságok, hogy — álmat látott. Megálmodta, hogy március tizedikén kiköltözik ebből a világból, s reggel bement Nagyváradra s megrendelte a sarkóvét. Olyan nagyon megbizott az álomlátásban, hogy ráíratta még a halála napjának dátumát is: meghalt, 1902. március 10-én. És szörnyen nagyot bámult az öreg ur, amikor március tizenegyedikén friss jó egészségben kelt ki az ágyból. Nagyot azonban nem tévedett, mert ime, a megálmodott dátum után két hónappal meghalt. Az öreg pap már negyvennyolcban is benne állt a bihardiószegi parochiában s azzal lett nevezetessé oláhok és magyarok között egyaránt, hogy igaz barátja volt a magyar ügynek. Majdnem hogy vértanúja lett a szabadságharagnak. Mikor az oláhok betörték Biharba, s utjukba akadt a szerintük renegát oláh pap, föl akarták akasztani a kutyáira. A kolonc helyébe kötötték volna föl és a hóhér szerepét betöltő cigányoknak az lett volna a dolguk, hogy vizet huzzanak a kutból. Míg a vedret belemerítik a kutba, a gém tulsó felén függve marad a pap. Már a nyakán is volt a hurok, amikor megérkezett a segítség. Diószeg másik papja, a református, szabadította ki a megvadult oláhok kezéből. — Nyolcvannaló éves volt az öreg pap s hatvankét esztendőig lelkészkedett. Temetése a környék nagy részvétele mellett ment végbe és pedig a derék agg emlékéhez nagyon is méltatlan, durva botrányval. Temetésére vonatkozólag ugyanis azt az intézkedést tette, hogy magyar beszédben bucsuztassák el. A pelbarthidai oláh pap azonban ezt nem engedte meg. Hívei, látva azt, hogy ilyen tisztelendő bűnik el a pópa a halott utolsó akaratával, kijelentették, hogy ha más papot nem kapnak, tömegesen áttérnek a római katolikus hitre.

— Megfogást merénylőhírek. Egyes napilapokban *Anarkhistaik Budapest* címen megjelent hirre vonatkozólag kijelenti a rendőrség, hogy a Park-klubba írt állítólagos lenyegelő-levelet semmit sem tud. Ami pedig a Tattersalnál történt lövésről, az nem felel meg a valóságnak. A lövés híre nem igaz. A hallott durranást a szomszédos villamteljesítő-telepen történt gázrobbanás okozta. A villamteljesítő megindításakor ugyanis a gőzgyűben keletkezett kevés gáz mindig explodál. Ez nyomban a helyszínén megállapított a szakközvegek által.

A minap több londoni lap azt a hírt bocsátotta világgá, hogy a király ellen, amikor a bécsi Staatsbahnhozból Budapestre indult, merényletet akartak elkövetni. A Neue Freie Presse t. jelhatalmaztak annak kijelentésére, hogy sem a király elutazása alkalmával, sem utközben nem történt semmi, ami e hírek keletkezésére okot adhatott volna. E hírek merő koholmányok.

— Szigeti Imre állapota. A Nemzeti Színház nagybeteg művészeinek állapotában máig sem állott be változás. Szigeti Imre egyformán eszméletlen állapotban van és félre beszéli.

— Papszentelés Debreczenben. A tiszántúli evangélikus egyházkerület ma kezdte meg Debreczenben t. yaszai ülést gróf *Degenfeld* József és *Kiss* Áron elnöklésével. Kis Áron ősterjesztette, hogy a gyűlés első napján szentelik föl az egyházkerület 56 új lelkészét. Az egész kerületi gyűlés a nagytemplomba vonult, ahol a püspök és 13 esperes papiduszban, a gyűlés lelkésztagjai, az 56 fölszentelendő lelkész, továbbá számos világi előkelőség és óriási közönség gyűlekezett össze. A kollégiumi énekar éneke után *Soltész* Elemér nagybányai lelkész szép egyházi beszédet tartott. Erre a fölszentelendő lelkészek az Urasztala köré sereglettek és Kiss Áron püspök kezébe letették a lelkési esküt. A lelkészek leterdelték, mire az esperesek és Kiss Áron püspök újból megálmodta őket. A szertartás a gyülekezet énekével ért véget. Papszentelés utoljára öt év előtt volt Debreczenben, de ily nagy számu lelkészt nem szenteltek fel egyszerre. A fölszentelés után az egyházkerületi közgyűlés bírósi ülést tartott, azután megkezdtek a tulajdonképpeni tárgyalást.

— Megőrült alezredes. *Temesvárról* írják, hogy megrendítő vége lett annak a kardpárban, amelyet a minap ott két alezredes vívott egymással. *Maser* Ferenc 29-ik gyalogezredbeli alezredes ugyanis, aki a párban sulyosan megsebesült, megőrült a helyőrségi kórházban s olyan erővel dühöngött, hogy kéyszerszubbonyt kellett rá adni. A szerencsétlen embert az örültek házába fogják szállítani.

— Az adóemelés ellen. Az idei évi III. osztályú adókievitések tárgyában a Magyar Kereskedelmi Csarnok egy küldöttsége tisztelgett ma *Gaszner* Pál adófelügyelőnél. A küldöttség vezetője, *Kunz* Ferenc elmondta, hogy dacára az általános üzleti pangásnak, a kereskedők legnagyobb részénél jelentékeny adóemeléseket hoztak javaslatba, habár a viszonyok általánosságban inkább adóleengedéseket

indokolnának. Arra kérte tehát az adófelügyelőt, hogy a felemlések törlése iránt intézkedjék, annál is inkább, mert a felemlések terheit egyes feleknek külön védekezése a tárgyalásokot végletlenül megnehezíti, a kereskedőknek pedig eljárásokat, költségeket és kellemetlenségeket okoz. Az adófelügyelő megígérte, hogy a panasz tárgyat meg fogja vizsgálni és hatáskörén belül az intézkedéseket megteszi.

— *Martinique pusztulása.* Még egyre érkeznek riasztó hírek Martinique szigetéről. Most már *Fort de France-t is haldos veszedelem fenyegeti.* Tegnap reggel 6 órakor nagy hamueső borult a városra. A jelenség hírtelen következett be és villámlás, mennydörgés kísérte. A lakosság römülten menekült minden irányba. Amíg a hamu- és kőeső tartott, 20.000 ember jajgatva és imádkozva járta be az utcákat. A hamuesővel egyidejűleg a Pelée-hegy új kráteréből nagy lávatömegek folytak a tengerbe, amelyek a tenger vizét helyenként felforralták. A *Potomac* amerikai hajó és az *Indefatigable* angol cirkálóhajó, amelyek odajöttek, hogy St. Pierreből elszállítsák az amerikai és az angol konzul holttestét, sietve hagyták el a szigetet. Tegnap délelőtt árvis pusztította el *Le Carbet* községnek egy részét, ma pedig a sziget ideiglenes kormányzója azt táviratozta, hogy a szerencsétlen helyiséget *tűzfolyam öntötte el.* Martinique ideiglenes kormányzója és *Knight* szenátor a *Suchet* gőzörsre szálltak, hogy a sziget északi részén megvizsgálják a helyzetet. A *felzigatott nép otthagyja Fort de France-t* és Guadeloupeba s más északi vidékekre költözik.

— *Kié a halott?* A míg élt, nem vitakoztak, mert az élő maga döntött a fölött, hogy kié. De mi-helyzet behunyta a szemét, kitért közülük a harc. Es szemben állt a törvényes feleség a: igazival. Az a kérdés: ki az özvegy? Kié a halott? Kit illet meg a gyász? Ez érdekes esetről nagyváradi levelezőnk a következőket írja: *Sch. J. nagyváradi építészvállalkozó* husz évvel ezelőtt nősült meg, de miután házassága nem volt boldog, férj és feleség kölcsönös megegyezéssel elvált egymástól, a nélküli, vagy lötpört indított volna. Az elválás után *Sch.* beleszeretett egy leányba, aki annyira viszonzta vonalmát, hogy a szokásos formák mellőzése hozzá költözött. Azóta tizennyolc év telt el, *Sch.* egyűt élt a nővel, akitől gyermeke született, — ez alatt az idő alatt meglehetősen vagyont is szerzett, mig most pünkösdi első napján meghalt. Alig hunyta le a szemét a férfi, megjelent a halottasháznál a törvényes feleség és a halotthoz való jogát követelte. Elkövetkezett a temetés napja. Mikor a zsidó szertartás szerint a gyász jelűl be akarták vágni a legközelebbi rokonok ruháit, kitért a botrány. A közönség nagy izgatottsága közepette mindegyik követelte köntöse megszaktatását, tagadva a másiknak ahhoz való jogát. Az izgatott szóváltás néhány percre tartott, amíg *Fuchs* főrabbi nem döntött:

— *Szaktítsák meg mindkét asszonynak a ruháját!*

A temetőben újra kitért a harc azon, hogy ki tegye a halott feje alá a zsákooskát, amelyben jeruzsálemi föld van. A szertartás megakadt, a kínos incidens csak nem akart véget érni, mert mindkét asszony ragaszkodott a jogához. Most is *Fuchs* főrabbi döntött, megparanosolván, hogy a *hüközség embere végezze a szertartást.* A temetés után is tovább folyt a küzdelem, nem az örökség miatt, — az elhunyt gyermeke anyjára hagyott mindent, — hanem a gyászolás jogáért.

— *Házasság.* *Lessner* Jenő, a *Lessner* D. cég társtulajdonosa eljegyezte *Eisler* Riza kisasszonyt, *Eisler* Zsigmond gyáros leányát.

Bader Miksa, a Pesti magyar kereskedelmi bank hivatalnokja eljegyezte *Gutmann* Fanchont, dr. *Gutmann* Lápót, győri városi t. b. t. főorvos lányát.

Bernáth Frigyes, a debreczeni *Isztovzetőséghez* beosztott máv. gépészmérnök jegyét váltott *Mózes* Izabella kisasszonnyal, *Mózes* Károly szeszgyáros leányával Hévízről.

Goldstein Herman Bilkeről eljegyezte *Weiser* Róza kisasszonyt, *Weiser* Márk, a *Telefon* Hírmondó munkatársának hugát Putnokról.

Beer Gyula eljegyezte *Krausz* Katica kisasszonyt Budapesten.

Thier Manó műépítész, déli vasuti segédmérnök eljegyezte *Szabó* Béla posta- és táviratfőigazgató leányát, Mariskát.

Báró *Tallian* Dénes os. és kir. udvari és miniszteri tanácsos eljegyezte néhai nagyrákói és nagyselmezi *Rakovszky* István os. és kir. kamarás leányát, *Marianne*t.

Fuchs Jenő uradalmi ellenőr *Bata-Keszin* e hó 18-án eljegyezte *Friedmann* Vilma kisasszonyt Budapesten.

Lindenfeld Ignác kereskedő eljegyezte *Friedmann* Regina kisasszonyt Budapesten.

— *Főnljárt tolvaj.* *Schultz* József napszámos, aki Rákospalotán lakik, ma délelőtt az onnan Budapest felé induló 1461. számú tehervonatna felugrott, hogy szokása szerint szentet lopjon. Szerencsétlenségére leesett, a vonat alá került és a vonat kerekéi elvágták mindkét lábát. A mentők a második számu klinikára szállították. *Schultz* azt vallotta, hogy társai,

akkal együtt jött, őt a vonat elé lökték, de az illetőket nem tudta megnevezni. A rendőrség folytatja a vizsgálatot.

Főlobbant benzínmotor. A hunyadmegyei Zalason ma a malom benzínmotora főlobbant s meggyújtotta a malom épületét, amelyek teljesen leégtek. A motort bírói ítélettel lefoglalták. A zárgondnokot, Springer Henriket megbízták, hogy a motort szállítsa el. Springer tegnapelőtt néhány napszámossal a Gőzmalomba ment az elszállítás foganatosítása végett. A motor tartályában 50—60 kilogramm benzín volt, amelyet Springer kiöntetett a malom udvarára, azután hozzáállt a motor kiemeléséhez. A gőzmalom tulajdonosa figyelmeztette a ki- és bejáró embereket, hogy pipára ne gyújtsanak. A napszámok hallgattak is rá, de Springer szivarra gyújtott és abban a pillanatban, midőn a gyulát meggyújtotta, a benzín főlobbant. A légnomás leütötte lábukról a közelben dolgozó embereket, az udvarra öntött bezin meggyújtotta és a több méter magasságra felcsapódó lángok meggyújtották a malom fedélzetét is. A tűz csakhamar elpusztította a molnárházat és a malomépületet. A kár meghaladja a 10,000 koronát. Emberéletben nem esett kár. Springer ellen a dévai ügyészség megindította az eljárást.

Operett a tébolydában. Botrány is, megoperett is az iuresa eset, amelyről a Székhelység legutóbbi száma ír. Kolozsvárt történt meg az eset. Az ottani tébolydával szemközt áll egyik egyetemi tanár háza, akinek cselésdéséből a nevelő növeztetése alatt éjjelente egy-egy pásztorórára átmentek a vállalkozó hölgyek az intézeti tanársegédekhez és gyakornokokhoz. Nemrégiben maga Lechner Károly, az intézet vezetője, szemtanúja volt, amint az egyik leány átmászik a falon és miután meggyőződött arról, hogy az éjjeli vendég mi járhatban van, másnap összehívta a kórház összes alkalmazottait és miután elmondta tapasztalatait, kijelentette:

— Az illető ur pedig tartsa becsületbeli kötelességnek, hogy beadja a lemondását.

Es az illető meg is lélt az intézeti vezető óhaján: másnap ugyanis beérkezett az igazgatóhoz az összes tanársegédek és gyakornokok lemondása. Valamennyien büntösek érezték magukat és mert egyet tudott a másiktól, valamennyien megfélemltek az igazgató-tanár óhajátán; így pattannak ki a legelrejtettebb titkok is. Lechner igazgató pedig azonnal törte a fejét, elbocsáthatja-e az egész személyzetet.

Parasztállítás. Zszipané, galíciai községben a parasztek fellázadtak, mert a földesur, Bück reichsrathi képviselő, egy zsidó haszonbérletnek adta bérbe birtokait, noha a parasztközösg is ki akarta bérlelni. A parasztek megrohanták a bérlet házat és mindent elpusztítottak. A csendőrség helyreállította a rendet.

Holttest a széken. A budakeszi úton, a régi vizivárosi temető mellett, a villamos vasúti vágányokon egy férfi holttestre akadtak az éjszaka. A helyszíni szemle megállapította, hogy az illető 23—30 év körüli, jól táplált, középtermetű munkásember. Az arca hosszas, arszíne barna, haja barna, szeme kék, orra hosszú saszor, álla borotvált. Fekete kabát, sötét-kék, hehéroskos mellény, barna világos csikós nadrág, kék-fehérsapka munkásing, fekete puha kalap és fekete cugos cipő volt rajta. Mellette egy fekete esernyőt találtak. Zsebeiben leheér zsebkendőt, egy darab árt, egy drótsipőket és 92 fillért találtak. A holttest fején 3—5 cm. zuzott szőll, a bórallati kötözövegig hatoló seb van. A füle be van basítva. bal felkarja, bal oldalborád, valamint alsó bal végtagja szétörve. Az arcon is sérülések. A sérülések nagy mérvé és minden körülmény arra vall, hogy a villamos-vasut gázolta el. A nyomozó tisztviselő véleménye szerint a gyilkosság esete ki van zárva. A holttestet a törvényszéki orvosnanti intézetbe vitték. A nyomozás folyik.

A szőlő-tanítás. Holnap, csütörtökön este nyolcadfél órakor a Magyar Távirók Otthona vitanest rendez. Felolvasók lesznek: Lohr Lajos és Németh Gyula tanárok. Tárny: A szőlő-tanítás (agyg- és felfaragászati munkák.)

Családtörtélemillom. Lembergől táviratozók: Stanek Ferenc lovag negyvenéves nagybirtokos, aki eddig többszörös milliomos híreben állott, viszenkai birtokán mult éjjel agyonlőtte feleségét, két fiát és leányát és azután öngyilkos lett. Hátrahagyott leveleiben azt mondja, hogy gróf Dzedusichől megvette a staneyvski birtokot s ezzel oly rossz üzletet csinált, hogy koldusbotra jutott s nem tudná elviselni, hogy családja az ő elhibázott spekulációja miatt nyomorogjon. Stanek, aki két millió koronát fizetett a birtokért, a galíciai jelzálogbanknak igazgatótanácsosa volt. Házassága féltékenysége miatt nagyon szerencsétlen volt. Vagyona, sok vesztése után is, még mindig két millió koronára rug.

Öngyilkos színész. Orsováról jelentik: Richsin Giovanni oasz színész, aki Piumból érkezett ide, egy itteni szállodában fölbölte magát és rögtön meghalt. A szerencsétlen ember elvesztette 500 forintját és kétségbeesésben nyúlt a legyverhez.

Ös-Budavára látogatóit az utóbbi napok rossz időjárása som tartotta vissza attól, hogy a pompában berendezett, számtalan szórakozást nyújtó mulatóhelyet — amelynek agilis igazgatója Friedman Adolf minden áldozatot meghoz, hogy a legjobbat nyújthassa — tömegesen ne keressék föl. A mulató ezidei első nagy variété-műsora igazán fényes és nagyban vonzza a közönséget. Különösen kitűnnek benne Stuart, a fenomenális amerikai hőlygymitátor, akinek fellépése minden este nagy közönséget vonz, Eugénie de Fougère a bájos francia excentrik, Otero leghíresebb versenytáncosja, a remek villamos ballet, aminő még Budapestben nem volt. Los Aquiteras, a három ügyes spanyol táncosnő, továbbá Sebaldu Schaffler a jelenkor legerősebb embere. A kitűnő műsor mellett a Prandi-téle páratlan Fantoches-színház A párisi világkiállítás című elsőrangú látványossággal, a szabad területen Thee Worley's felülmulhatatlan légtornászok bámulatos tornázása, a seating-ringen egy komikus angol kerekeseoroszolya-művészársulat némajátéka, a honvédekzenekar, egy másik 36 tagu nagy amerikai zenekar, lovarda, ökölvívadal és számtalan más szórakozás várja vakító, a tavalyinál sokkal pazarabb villamvilágítás mellett a közönséget. A Foies Caprice kitűnő társulata az idén is kint vendégszerepel, szóval minden tekintetben régi pompájában működik a kitűnő nyári mulatóhely. Meg is érdemi, hogy mindenki, aki estéjé kellemesen és olcsó szórakozással akarja eltölteni, kilátogasson Ös-Budára, a főváros európai színvonalu egyetlen nagyszabásu nyári mulatóhelyére;

Sikkasztás zárgondnok. Párisból jelentik, hogy ott tegnap este letartóztatták Lasniert, a felebbezzési bíróság egyik irodatiszját. Lasniert azért tartóztatták le, mert, mint az aszsumpcionisták zárgondnoka, nagy sikkasztást követett el.

(x) Legelegánsabb polgári ruhák Tiller Mór és társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35. Ugyanott: Legjobb egyenruháknak, legszebb díszöltönyök és legolcsóbb libériák. Vasárnapon és ünneppnapokon az üzlet zárva.

(x) Gebauer Károly cs. és kir. szabad. első hazai ércoporsó- és gyászkoos-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26.

(x) Lawn-tennis-felszerelés Kertész Tódornál.

Zivatar, jég, felhőszakadás.

Budapest, május 21.

A tegnapi nagy nyári zivatar, jéggel és felhőszakadással párosulva ma megisméltődött a fővárosban; nagy szomorúságra a budai kert- és szőlőbirtokosoknak, akiknek ma minden reményességét tönkretette rövid fél óra alatt a jég. A maihoz hasonló nagy jégeső régen pusztított már a fővárosban és környékén. A tegnapi déli óta tartó esőndes eső ma reggelre elállt s az ég is kiderült egy kis időre, úgy, hogy igazi szép tavaszi nap mosolygott a fővárosra. Ugy déli tizenkét óra felé azonban eszák felől véstjóslo felhők tornyosultak az égre. Eleinte esőndes eső támadt, ez azonban csak pár percig tartott, mert csakhamar megnyitlak az ég csatornái, hatalmas jégesőt ontva alá a földre.

A tegnapi jég esővel vegyest jött, ma azonban már pusztán jég esett jó tíz percig. Különösen a budai részekben olyan mennyiségben hullott a földre, hogy pár pillanat alatt bokáig lehetett gázolni a jégben. Irtozatos villamlás és mennydörgés közepette esett a jég, amely elől hanyathotok menekültek azok a boldogtalan halandók, akiket véletlenül az utcán vagy a szabadban ért az ítéletidő. A jégeső természetesen amerre átvonult, elpusztított minden növényt, amit utába talált. A szőlőt, veteményeket, virágokat tönkretette s a leveles, virágos fákat is úgy letarolta, hogy egyszerre nagyon szomorú képet nyert az egész budai oldal. A jégből a pesti részeknek kevesebb jutott, annál több azonban a zuhogó záporból, mely a jégesőt követte. Egy jó óra hosszáig szakadt az eső, ahogy csak ontani tudták a terhes, sötét felhők. ki-mosva a kertekben a földből a virágokat, veteményeket. A mai újabb felhőszakadás természetesen ismét sok bajt és kellemetlenséget okozott a főváros lakosságának. A tegnapi szennyes ár el sem húzódtott még az alacsonyabban fekvő helyekről, a tizókolt el sem készülhettek még a pincékben felgyülemlt ár kiszivattyuzásával s máris újabb, terhes munkájuk akadt. Amint a záporosó egy kissé engedett erejéből, újból megszólalt a tizókolt telefonja s temérdek helyre kértek sürgős segítséget a betolakodott ár ellen. A VI., VII., VIII. és IX.-ik kerület alacsonyabban fekvő utcáinak pincéi újból megteittek vízzel s a tizókolt nem tudtak eleget tenni a sürgős kéréseknek. Különösen nagy a baj a Jókai-utcában és az Angyal-földön. A Jókai-utca ma újra víz alá került, úgy, hogy a közlekedés benne teljesen lehetetlen, az Angyal-föld külső része pedig valóságos tenger s lakikokan közlekednek rajta az emberek. Félt, hogy a Rákos-pataknak megdagadt vize is kilép a medréből, mint pár évvel ezelőt s nagy pusztítást visz véghez a gyengébb anyagból épített házak között. Így is több házból ki kellett ma újra költöztetni a lakókat, mert félt, hogy egy pár ház bedől s maga alá temeti a bentlévőket. A nagy zivatar két óra tájban már esőndes esővé változott. Estefelé azután elvonultak a felhők s éjjelre már apró bárányszőlők mögül kandi-kál elő a hold.

A mai zivatar közben ismét leütötte a villám a főváros területén. Borsodi Istvánnak a Felsőhegy-

utca 100-ik szám alatt lévő házába csapott be s az ott időző Arhó Jánosné jelentéketlenül megsértette a fején és az arcon. A tegnapi felhőszakadás s az éjszakai nagy eső újabb bajt okozott reggelre a fővárosban. A Mária Valéria- és a Kishid-utcák sarkán ugyanis az uttest ma reggelre több négyésgörméternyi terjedelemben, mintegy egy méternyre leslyedtt. Szerencsétlenség nem történt, az uttestet azonban elzárták a koosiközlekedés elől. A mérnöki hivatal azonnal intézkedett az utcák kijávitására iránt. A kalvin-téri csatornabeomlás tatarozó munkálatait egész éjszaka s egész délelőtt folytatták, délemben azonban az újabb felhőszakadás miatt abba kellett hagyni a munkát. A közuti villamosvasut forgalmát a közvágóhíd és a Ferenc József-híd felé átszállással bonyolították le, mert a Vámbáh-körút és a Lónyay-utca között lévő teret — mint veszélyes területet — kerítéssel zárták el.

A mai és tegnapi felhőszakadás az országban osaknem mindenütt sok pusztítást vitt véghez. A kárt növelik a megáradt folyók, amelyek sok helyütt óriási veszedelemmel fenyegetik a helységeket. A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint veszedelmesebb áradás a Tiszán mutatkozik Naménytől a torkolatig. A Dunán jelentékeny áradás nincs, azonban a Dráva és Száva is áradásnak indult.

A megáradt folyók pusztító munkájáról a következő tudósítást kaptuk: Máramarosban három hét óta folytonosan esik és e hó 18-ikán és 19-ikén a felsővidéken felhőszakadás volt, ami annyira megárasztotta a Tisza vizét, hogy busz év óta nem ért el ilyen magas jokat az ár. Ejjel jött a veszedelem, úgy, hogy a Tisza mellett fekvő falvakból a part szélén lévő házak lakói alig bírtak menekülni. Nagy-Boeskonán nagy károkat okozott az ár. A kinostárnak és a Klotild-szodagyárnak 5000 öl fáját ragadta el az ár. A hullámok egész házrészeket sodortak magukkal. Könyvesen egy házból a gyermekek felmászak a fa tetéjére, hogy meneküljenek és 24 óráig ott romegtek. Baró Rosner Ervin főispán Szabó Sándor alispánal azonnal kiment Nagy-Boeskóra, ahol az árvíz már eddig 30—40,000 forintnyi kárt okozott. Hosszúeső köztségét is úgy elöntötte a Tisza vize, hogy a lakosok nem közlekedhetnek. A viski Tiszahid építményei, amelyeket a féli árvíz elpusztított, most ismét a legnagyobb veszedelemben vannak. A hosszas esőzés az Iza, Taroz, Nagygáz vizeket és a Topurka-patakat is megdagasztotta, de a Tiszát kivéve a vizek nagyobb károkat nem okoztak. 19-én este felé Szigetnél is apadt a Tisza, úgy hogy az országot felszabadult. Az árvíz egészen tönkretette a szegény emberek burgonyáját, gabonáját, kukoricáját. — Ungvárról jelentik, hogy a részben leszakadt Záhonyi Tiszahid veszedelme növekszik. A megduzzadt folyó árja a máramarosi tujákat bekeelte a javítás alatt álló hidálak közé s eddig nem tudták őket kiszabadítani. A folyton érkező tujákat eltávolították a Tiszát és nagy erővel feszülnek a hidhoz, amelynek ellentállása kétes. Árvízveszedelem is fenyeget. Lőrincy alispán Nemes mérnök társaságában a veszedelem színhelyére utazott. A mentő-munkálatok eddig kevés sikerrel folynak, mert az esőzés még egyre növeztte a Tisza árját. A környékbeli legelőkről a gulyákat és menekette a Felvidékre hajtották és a hidon beszüntették a közlekedést.

A jéges eső elverte Kolozsvárt, Vác, Balassagyarmat, Nagy-Kikinda és Makó környékén a vetéseket.

Humbertné milliói.

Budapest, május 21.

A Humbert-ügyben megindított vizsgálat ma végre földterítette a szélfamos család egész történetét s megtalálta azokat az okokat, melyeken a százmillió-ról szóló mese fölépült. A Humbert-család e fölédezesek szerint Gasconneból származik. Humbertné atyját Daurignacnak hívták s csak Humbertné végezte el nevében azt a Franciaországban nem is szokatlan műtétet, hogy a polgári Daurignac névből az előkelően hangzó D'Aurignac nevet készítette. Gasconneban történt, hogy 1855-ben egy ismeretlen öreg ur betevener frankért egy kis szőlőbirtokot vásárolt. Ezt az öreg urat némelyek tanítóknak tartották, mások azt mondták róla, hogy egy püspöknek volt inas. ő maga soha sem beszélt muljáról, legfőljebb annyit árult el, hogy birtokának vételárát abból az előlegből szerezte, amelyet egy nagy örökségre kapott. Arra a kérdésre, hogy kitől származik ez a nagy örökség, Daurignac ur egy Don Jose nevű spanyol papot emlegetett, akitől még milliókat kellett kapnia.

Humbertné az öreg Daurignac leánya, ezekkel a milliós ábrándokkal volt tele. Azokkal az ábrándokkal nőt fel, amiket apja, anyja ottolt lelkébe, hogy egyszer valamikor nagyon gazdagok lesznek. Sőt atya már ekkor nagyon tárgyalt egy fiatal jogtudóssal lelesége örökségéről, — ez a fiatal ügyvéd volt Humbert, a későbbi igazságügyminiszter, akinek a fia nőtte vette Daurignac leányát. A Crawford-léle milliók csak a nyolcvanas évek elején születtek meg Humbertné képzeletében. Ebben az időben sokat beszélték Daurignacok örökségéről pürről, amely Portugáliában folyt a Don Joséstől várt milliók megszerzése iránt. A család nagy szükségben volt, a nyomor titűt tanát Daurignacok házában s mégis sokan tudták, hogy a család birtokában állampapir-címletek vannak, csak hogy valami titokzatos körülmény aka-

dályozza a cimletek értékesítését. Daurignac Teréz 1877-ben egy százezer frank értékű cimletet zálogolt el Tonlonban, természetesen az értékpapír egy Leopoldére nevű hölgy javára le volt tiltva. Ezekből a körülményekből formálódott közutadta már abban az időben Daurignacék reménybeli öröksége, ez a tudat volt a magna a Crawford-féle nagyszabású regénynek, amelyet Humbertné annyi zsenialitással dolgozott ki. Daurignac papa joggal vagy jogtalanul hitte, hogy valahonnan valamikor a milliós örökséget meg fogja szerezni, ezt a hitet átplántálta gyermekei lelkébe is. Teréz leánya, a későbbi Humbertné képzeletét ez a reménybeli örökség izgatta folyton és ez volt az a teremtő erő, amely a Crawfordokat életre támasztotta.

A vizsgálat ezekre a Crawford-tesztvérekre vonatkozólag most már megállapította, hogy az al-Crawfordok többször megfordultak Párisban. Ezt maga a letartóztatott Parmentier ügyvéd vallotta be, aki azt mondja, hogy Henry Crawfordot tízenyolc esztendeje ismeri, valamint unokaöccsét is, a testvérének fiát. Így tehát most már három Crawford van, aki nincs. Henry Crawford személyesen utazott hozzá Havreba s megbizta, hogy indítson pórt Humbertné ellen. Ő el is fogadta a pórt. Henry a bátyja nevében is adott meghatalmazást, mert a bátyjával, aki nagy különöcséget sem lehet beszélni. Parmentier tízenyolc esztendeig levelezett a Crawfordokkal, hinnie kellett tehát létezésükben. Humbertnének Henry Crawfordot legalább harmincszor látta, tehát nem is képzeltette, hogy az egész egy nagyszerűen kieszelt csalás. Daurignac kisasszonyt különben az unokaöccs Crawfordnak kellett volna elvennie, ami teljesen új adat. Parmentier Leydet vizsgálóbíró előlt le is írta a három Crawfordot. Henry jelenleg 55 éves, szürkülő szakállú, szép öreg ember. A testvére, Róbert, most 70—75 éves lehet, ennek fia pedig, az ifjabb Henry, 45 körül járhat.

Ezek azok a részletek, melyeket a Humbert-ügyben megindított vizsgálat kiderített. A rendőrség is minden erejével dolgozik, hogy kézrekerítse a megszökött szédelő asszonyt. A rendőri nyomozást egy londoni távirat ma új irányba fordította. A londoni rendőrség ugyanis táviratban értesítette a párisi rendőrséget, hogy Humbertek szombaton az Adelfi-Hotelben látták és kétségtelemül rájuk ismertek. Ez a hír azonban nem befolyásolja a párisi rendőrség működését. Még mindig több hitelt adnak annak, hogy Humbertné Ausztriába szökött s az ebbeli föltevést megerősíti az, hogy Humbertek nagyon jól beszélnek németül.

Hogy a párisi rendőrség milyen valószínűnek tartja, hogy Humbertek Kelet felé szöktek, bizonyítja az is, hogy ma a budapesti főkapitánysághoz körözvényt küldtek. A körözvény május hó 14-ikén kelt s a következők ellen szól:

1. Humbert Frigyes, 44 éves, párisi születésű (1857. július 19.), párisi lakos ellen. Személyleírása: 1 méter 82 cm. magas, sovány, haja gesztenyebarna, kissé őszes, fejében kopaszodó, bajusza világos gesztenyebarna, szeme kékeszürke, arcszíne halovány, kezei igen hosszúak, többnyire lorgnont és néha szemcsipletét hord.
2. Humbert Frigyesné szül. Daurignac Teréz 46 éves, aussone-i születésű (Haut-Garonne) ellen. Beszél a francián kívül keveset németül, angolul és spanyolul. Személyleírása: középermetű 163 m. magas, elég testes, haja barna, arca telt, halovány színű, orra erős, szeme fekete, válla erős, fogzata szép, kezei finomak s ápoltak, ujjai hosszúak.
3. Daurignac Mária 38 éves, aussone-i születésű. Személyleírása: Középermetű (155 m.), sovány, haja barna, kissé őszes, szeméi feketék, fogzata szép, arca hosszúságú, orra elég nagy, kissé balra hajló, kezei soványak, ujjai vékonyak. Csak franciául beszél.
4. Daurignac Romain 44 éves, aussone-i születésű, La Rente Viagère de Paris igazgatója ellen. Személyleírása: 162 m. magas, erős, haja barna, homloka nyílt, bajusza barna, légyszakált visel, szeme fekete, arcszíne halovány. Kicsit spanyolul is beszél.
5. Daurignac Emül 48 éves aussone-i szül., La Rente Viagère de Paris főhivatalnok ellen. Személyleírása: 170 m. magas, erős testalkatú, szakállú szőke, őszbevegnyűlő, kövér, orra erős. Ije kopasz, szeme keke. arcszíne vérmességre vall, nyaka erős. Csak franciául beszél.
6. Humbert Éva, 21 éves, párisi születésű, leánya Humbert Frigyesnek. Személyleírása: feltűnő karcsú, 185 m. magas, sovány, arcszíne halovány, haja sötét gesztenyebarna, orra erős, kissé hosszú, fogzata szép, kezei hosszúak, ujjai vékonyak. Beszél angolul és németül is.

Mindannyiuk ellen család, szédelgés és család bukás, illetve abban való részesség miatt van az elfogató-parancs kiadva.

Egy párisi táviratunk szerint egyébiránt Liverpoolból az a jelentés érkezett, hogy a szökevény Humbert-család szombaton este egy liverpooli fogadóban érkezett. A liverpooli rendőröknek kutatja a szöke-

vényeket, mert azt hiszi, hogy még nem utaztak el valamennyien. Valószínű hogy a szökevények egy része már utban van Argentína felé.

Diákgyűlés.

— Jelenet. —

Ma este egy estilapot olvasván, véletlenül ráesett a szemem a kassai diákkongresszusról szóló tudósításra. Hamarjában csak a következő néhány sort olvastam el:

Péterffy Tibor és Bernolák Nándor kolozsvári kiküldöttek összehozták, amelynek következtében Bernolák arculátta Péterffy. Ezt látva Péterffy egyik barátja, Szekula Jenő budapesti egyetemi hallgató, Bernolákot vágta pofofn. Időközben Péterffy is magához tért és szintén pofoznváta Bernolákot.

De ez éppen elég is volt nekem. En is azonban magamból tértem és megpróbáltam elképzelni a diákgyűlés néhány részletét. Az egyiket itt adom mutatónak.

A szónok: A magyar ifjúság pedig, melynek nemcsak joga, de kötelessége is e hagyományokat őrizni, mindig tudni fogja, mily nagy és dicső feladatokat várnakoznak rá! (Szűnni nem akaró éljenzés, szónokot számosan felpofozzák.)

Az elnök: Az általános kavarodásban nem vehettem észre s így csak most tehetem fel a kérdést: ki volt az, aki a szónok ur beszédje a hátulról felpofozott?

Egy diák: Én! (Egy jól irányzott pofojtól taláiba összerogy.)

A többiek: Huj, huj! Hajrá! Hallali!

A diák (bágygadóva): Így hal meg egy római... (vojonveri a medikust, aki ápolta.)

Az elnök: A gyűlést felpofo... azaz felfüggesztem! (Viharos csatogás.)

Egy diák: Eljen az elnök! (Odárohán és felpofozza.)

Az elnök: Aki téged követ dob, dob vissza kenyérrrel! (Néhány jól irányzott rugással viszonzozza a kapotalkát.)

Egy másik diák: Uram! Testvéreim! Az imént szökött tisztelt barátunk oly nemes partatlansággal beszélt, hogy ezért egy jobbról, mint balról...

Mind: Helyes! Helyes!

A diák: Az Istenért...

Mind: Ugy van! Ugy jobbról, mint balról! (Jobbról-balról megpofozzák.)

Az imént eseti diák (vadul csapkod a levegőbe): Mielőtt meghalok... jöjjön ide valaki... hadd pofozom fel... ne tagadjatok meg a haldokló utolsó kívánságát...

(Általános nagy pofovihar.)

Egy archép (amely eddig csendesen függött a falon): Miért ne mulassak én is? (Lenyul és titkon hatalmas pofofonokat osztogat.)

— c. —

FŐVÁROS.

(*) A közterületek burkolása. Egy éve már, hogy a közgyűlés megállapította a kövezési szabályrendeletet. A belügyminiszter ma küldte le a szabályrendeletet jelentékeny módosításokkal. A miniszter tiltakozik az ellen, hogy a kövezés a fővárosnak kizárólagos joga, mert a közmunkatanács is burkolhat s akkor őt illeti a járuléki is. Törölni kívánja azt a rendelkezést, hogy a járuléki az ingatlan becsértékének tíz százaléknál nagyobb nem lehet, mert a bíróság nem köteles a becsértéket megállapítani. Tüzetesen rendezni akarja a mélyen levő területek burkolását. A tisztí főügyész főelőbeszérével szemben helybehagyta a miniszter a szabályrendeletnek azt az intézkedését, hogy az ingatlan-tulajdonos a kocsiton nyolc méter a gyaogjárón három méter szélességig köteles megfizetni a járulékot. A miniszter szerint huszonhat méter széles utnál csak tizenhat méter széles a kocsit, ami az ingatlan érdekét teljesen kielégíti. Nem engedi meg a miniszter, hogy a nyaralóvidékeken is nyolcadéki korona legyen négysszög-méterenként a maximális járuléki, hanem azt kívánja, hogy az első és második övezetben, továbbá a negyedik övezetben a nyolc ösnelő szélesebb utakon fizessenek nyolcadéki koronát, a negyedik övezet többi részében és a harmadik övezetben hat korona legyen a maximális díj. Törli a miniszter, hogy a járuléki az árverési vevőre is kiterjeszthető s hogy a járuléki három évig teletkönyvi bekebelezés nélkül is dologi kiadásokért terbeli az ingatlant. Az megengedi, hogy a járulékot teletkönyvileg biztosítsa a város. A járulékot a munka befejezésétől számítva tizen-nyolc hónap alatt köteles kivetni. Méltányosnak tartja a miniszter, hogy a fizetésre száznapi határidő adjon a város, mert addig kétszer van házbérmegyes s az ingatlan-tulajdonos könnyebben megfizetheti. A mérnöki hivatal köteles elővigyázatossá adni, hogy terhelje járuléki az ingatlant. Ha hibás kivetésből a fővárosnak kára van, az illető közege azért felelős.

(*) Adókvetés. A fővárosi adókvető-bizottságok a hét folyamán a következő új helyrajzi számú házakkal összeírt adókvételekre vonatkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni úgy mint: az I. kerületi (Krisztinavárosi) csütörtökön 1302/5—7—1408/1—7, pénteken 1408/1—3—1438, szombaton 1439—1452; a II. kerületi (Vizvárosi) csütörtökön 2760—2765, pénteken 2766—2829/2830/1. 2. 3., szombaton 2839/40—2898; a IV. kerületi csütörtökön 351—356, pénteken 357—372, szombaton 373—390; az V. ker. a) bizottság csütörtökön 662—664, pénteken 665, szombaton 666—668/69; az V. kerületi b) bizottság csütörtökön: 944—749, pénteken: 950—958, szombaton: 959—960; a VI. ker. a) bizottság csütörtökön: 3521—3528, pénteken 3529—3540, szombaton 3541—3551; a VI. ker. b) bizottság csütörtökön: 1531/48—1543/49/248, pénteken: 1548/52—1548/52/a1—1548/52/69, szombaton: 1548—1552/a/75—1548/62/2/3; a VII. kerületi a) bizottság csütörtökön: 4783—4790, pénteken: 4791—4806, szombaton: 4807—4819 és a külön megbízottakat; a VII. kerületi bizottság csütörtökön: 4241—4256, pénteken 4246—4264/65; a VIII. kerületi a) bizottság csütörtökön a külön megbízottakat, pénteken 5646—5661, szombaton 5662—5670; a VIII. kerületi b) bizottság csütörtökön 6487—6532, pénteken 6533—6575; szombaton 6576—6620; a IX. kerületi csütörtökön 8768—8786; pénteken 8787—811; szombaton 8312—8822/6; a X. kerületi csütörtökön 7939—7946; pénteken 7947—7958/2, szombaton 7958/3—7977 házszámig.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Nemzeti Színház reprize. Sardou új betanulással színrekerülő színművének, a Fernandek pénteken, 23-án, lesz a reprize a Nemzeti Színházban. Nyilvános főpróbát ezuttal nem tartanak, minthogy a darab nem újonság. A Fernandot háromszor egymásután adják elő: pénteken, szombaton és vasárnap. Első előadása 7 órakor kezdődik.

** A Vígyszínház bemutatója. X. asszony, Gavoult és Berr bohózatának első előadása iránt, amely pénteken, 23-án lesz a Vígyszínházban, élénk az érdeklődés. A bohózat alkalmat nyújt Csillag Teréznek, hogy hosszabb pihenő után ismét új alakítást mutasson be. Egy vidéki földirtokos feleségét adja, akin Párisban különös kalandok esnek meg. Partnerje Góth Sándor lesz, telivér párisi szerepében, Hegedűs Gyula egy letört nemes ad, mintegy a Feuillet szegény ifjának paródiáját. Az X. asszonyhoz új diszletek és jelmezek készültek.

** Kramer Teréz a Vöröskereszt-Egyesület javára. Tüköry Alajosné urnó az elsőszegye alatt áld Vöröskereszt-Egyesület javára pinkósd másodnapján Daruváron hangversenyt rendezett, melynek legkiemelkedőbb mozzanata Kramer Teréznek, a Magyar Kir. Opera kitűnő primadonnájának fellépése volt, ki több klasszikus dalon kívül férjének, Weintraub Lipótnak egy kiváló szerzeményével ragadta el a közönséget. A művésznőt az egyesület elsőszegye üdvözölte beszédrel fogadta, Khuen-Héderváry grófné, a horvát bán neje pedig megleghangy lelvében mondott köszönetet a vendégnek, akit a közönség elhalmozott tapsokkal és virággal. A hangversenyen, melynek anyagi sikere is nagy volt, közreműködött Tüköry Melitta urnó s a szlovéniai előkelő társaság több tagja.

** A Népszínház kínai látványossága. A Népszínház látványos színműve, Egy kínai viszontagságai Kínában, melyet Jules Verne regénye után Faragó Jenő és Márkus Géza írt s amely a jövő héten kerül bemutatásra, hét képből áll s e képek mindegyikének van egy-egy látványossága. Így az első képen a darab hősnéke legénybucsuja, a második képen: az a jelenet, amelyben a Pei-Hó folyó hullámaiba vetik magukat a szereplők; a harmadikban: a lakodalmas menet és a halál hírnökének bevonulása; a negyedikben: a hajórobbanás; az ötödikben pedig az a vitorlás kocsi, amelyen a kínai falhoz érkeznek a szereplők. A főszerepeket játszzák: Kápolnai Irén, Dory Margit, Szirmai, Kovács, Németh, Tollagi, Ujvári és Szerdahelyi. A dalokat Barna Izsó szerzette, a rendezést Stoll Károly látja el.

** A régi szerető. Gécy István nagy sikert aratott új népszínműve, A régi szerető, e héten kétszer kerül színre és pedig holnap, csütörtökön és vasárnap este a főszerepben Blaha Lujza asszonnyal.

** Vendégssereplés. Ivánfi Jenő, a Nemzeti Színház kitűnő tagja a jövő héten két estén vendége lesz a kolozsvári Nemzeti Színházban. Első este, hétfőn, a Gringoire és a Tartuffe címszerepét fogja játszani. Ez utóbbi szerepére, melyet gondos tanulmányozás után, teljesen a Molière-tradíciók szellemében alakított meg magának, nagy súlyt helyez az fiatal művész. Második este, kedden, a Ecsület Robertjében fog a kolozsvári közönségnek bemutatkozni.

** A kirakat. A Magyar Színház új bohózatának szereposztása a következő: Bonteau — Boross, Lemaire — Szilágyi, Pierre Chénier — Delli Lajos, Duplons — Giróth, Bonteau — Lubrincoz Julia, Faquita táncosnő — Tomcsányi Ruzsi, Thérèse — Abeulovszky Margit, Marie — Béress Mariska. Az előadásban vendégképpen működik közre Lubrincoz Julia, a kassai Nemzeti Színház volt tagja.

**** Mendemondák.** A népszínházi bizottság legutóbbi ülésén a bizottság egy tagja tudvalevőleg azzal szórakozott, hogy kérdőre vonta Porzsolt Kálmánt, a Népszínház bérlő-igazgatóját ama forrás felől, amelyből pénzügyi erőit meríti. Nem tekintve azt a határtalan tulpást, amely az ilyen kíváncsiságban rejlik és amely Porzsolt Kálmán mellé sorakoztatja még a leghidegebb vérmérsékletű embereket is a jó izlés mindenható nevében, bántó a kérdésben az ellenséges indulat nem is a bérlő, hanem a színház iránt. Mert diszkreditálni előbb a pályázót azon a címen, hogy nincs pénze, azután lecsépülni, gyanúsítani és kinullálni a bérlőt azért, mert van, — igazán merő képtelenség. E fajta szekturákat cselédekkel szemkötöz sem követnek el európai gazdák. Egy közintézet bérlőjével, igazgatójával pedig így bánni, csak éppen e bérlő mondatatlan túrelmére és diszkreciója következtében lehet. Nagyon rossz és kényelmetlen érzés lehet az, ha az embernek a maga házában szünetlen kémeztök kell tartania és ha kémezők nevelődnek nem egyéni hajlandóságából, hanem csak a tudat következtében, hogy vannak engedelmes fülek, amelyek az illetlen és rossz besugárásokra tágra nyílnak. A rostára került persze a szimatoló kíváncsiság révén annak a neve is, aki Porzsolt Kálmánnak rendes polgári feltételek mellett, de barátságából különösen pénzt adott kölcsön. Lett belőle azután üzletárs, pász, hatalom, kényur és még sok csoda, holott Szabolcsban nyugton ül a birtokán és semmi köze a színházhoz, csak Porzsolttal személy szerint kötött hitelező viszonya éppen. Erre vonatkozik az a levele, amelyet Nyiregyháza-ról ma küldött nekünk és amely így hangzik:

Igen tisztelt szerkesztő ur! A Népszínház belső dolgairól már hetek előtt némely lapban között hírekre mindaddig reflektálni nem tartottam szükségesnek, míg ezek az illetékes körök által is szóvá téve, több lapban még tendenciózusan is ágyurva, a nagy nyilvánosság elé nem hozattak. Mindenekelőtt tehát nagyon köszönöm önnek, hogy ez ügyben objektív ítélezkvén, lehetővé tette nekem, hogy védekezésemet, ha ugyan szükség van rá, előadhassam a *Budapesti Napló* hasábjain.

A Népszínházhoz engem a Porzsolt Kálmán barátságán kívül mindenkor a legtisztább idealizmus, a művészetért és zenéért való lelkesedés fűzött. Üzérkedést ott folytatni nem kívántam. Ez utóbirta, azt hiszem, sokkal alkalmasabb és eredményesebb a tőzsde. Hogy semmi más céloim nem volt, tanum rá bármely elmulgatlan tagja a színháznak. Hogy az álláspontom mellett Porzsolt Kálmánnak, ha megkérte rá, sokkal jobb és őszintébb tanácsokat adhattam, mint mások, jobbjára valamely révén érdekelt felek, ez, azt hiszem, természetes. O azokat tetszése szerint vagy elfogadta, vagy nem, amint jónak látta. És ime ez az az álláspont, amely az embereket kizozza sodrnkbl, amely, mivel nem érdekeket, hanem csupán ideális célokat szolgál, agyonútsre, le-törésre méltó; ez az az ember, akit meg kell feszíteni, mert nem hajlik meg kllkek, képzelt nagyságok és sok különféle önzés előtt. Azt hiszem, nekünk talán leginkább volna okunk megbecsülni azokat a ténykedéseket, amelyek irodalmi és művészeti vállalatok előmozdítására irányítják. És azok, kik ebben is meghuroolni valót látnak, nem teszik a köznek a legjobb szolgálót. A bizottságnak pedig kár ehhez anyagot nyújtani.

Nyiregyháza, 1902. június 20-án.

Kiváló tisztelettel

Deutsch Géza.

**** Bellincioni Gemma — drámai színésznő.** Már régebben adtunk hírt róla, hogy Bellincioni Gemma, a hírneves énekművész, aki a *M. kir. Operán* is ünnepelt primadonnája volt, a drámai színpadra készül. A művésznek megvalósította ezt a szándékát s a napokban fel is lépett *Firenze*ben a *Kamélias hölgy* szerepében, még pedig óriási sikerrel. A művész nő különösen a híres meghalási jelenéssel ragadta el a közönséget.

**** Budapesti élet.** Az *Uránia-Színház* legközelebbi udonságának, a *Budapesti életnek* premierre szombaton lesz. Szinte egy egész évi előkészület kellett ahhoz, hogy *Saloman* Ödönnek koncepciójában, tónusában és képsorozatában egyaránt eredeti és telivér magyar fővárosi darabját színe hozhatták. Százötven álló és tizenöt mozgó képe együt-egyig külön tanulmány és fáradságos előkészület eredménye. Nem sablonos felvételek ezek hanem a *Saloman* Ödön művének szerves részei, az ő feltevéseiből és hangjához illeszkedő illusztrációk, amelyekben szinte lüktet a mi fővárosi életünk. A darabból, mely sikeré-rem méltónak ígérkezik a nagy előkészületekhez, most jolynak az utolsó próbák és így a szombati premierre mindenesetre meg lesz. Előjegyzéseket már ma elfogad a pénztár.

**** Új eredeti operett.** Pásztor Árpád, a *Kadétsasszony* és a *Primadonnák* jeles szerzője, a *Ködkirály*

cím alatt egyfelvonásos operettet írt. Az operettet ifj. *Ábrányi* Emil zenésíti meg.

**** Jótékony hangverseny a Margitszigeten.** *Linda* Marcella, a kitűnő énekművész nő szombati hangversenye iránt, melyet a *martiniquai* inságések javára rendez, a fővárosi közönség nagy érdeklődést tanusit. A hangversenyt a Felső-Margitsziget új gyógy-termeiben tartják meg és a művész nő különösen szép és változatos műsort állított össze a legkiválóbb szerzők dalaiból. A hangversenyt *Borsody* Olga Pásztor Árpád *Martinique* című versét szavalja, *Humphreys* Richard gordonkaművész *Schubert* Ave Mária-át és *Popper* Dávid két szerzeményét játszza el.

**** Magyar Műstánok.** A városligeti Magyar Műstánok érdekes műsorral ünnepli *Budavár bevétele*nek ötvenharmadik évfordulóját. Az előadás kezdete mint rendezés, délután fél négy órakor, vége este nyolc órakor.

**** Kury Klára második fellépése.** Az idei évadban különös sikere volt *Kury* Klárának *Engländer* angol operettjében *Az aranyosban*, melynek utolsó előadása március 20-án volt, s mely *Kury* Klára szabadsága miatt szorult el az egyidőre a *Népszínház* műsoráról. Ebben a darabban lép fel szabadsága után másodsor *Kury* Klára szombaton és eljártassa *Laura* szerepét, mely e szezonban egyik legsikerültebb alakítása volt.

**** A Városligeti Nyári Színház** műsorát megnyitása óta a *Sohse halunk* meg című énekes bohózat tölti be. A mulatságos darab nagy vonzerőt gyakorol. A sikerben a érdem a kitűnő ősszjátékok, *Szentes*, *Füredi* és *Pázmán* ügyes játéka kívül első sorban a társulat énekes szubrettjét, *Csongory* Mariskát illeti, aki már első fellépése óta kedvencévé lett a közönségnek. Fényes tolettjei ügyesen előadott énekszámait, diskrét játéka, különösen pedig grációzus tñcái mindannyiszor zajos tetszéssel találkoznak. Kisebb szerepeikben igen jól beleilleszkednek az ensembleba *Feld* Irén és *Várady* Jolán. A bemutató sikere folytán az egész héten a *Sohse halunk* meg marad műsoron.

**** Gyermekehangverseny és operaelőadás a Telefon Hírmondón.** A Telefon Hírmondó ma délután 5 órakor — mint minden csütörtökön rendezés — gyermekehangversenyt rendez az előzőltek gyermekei szórakoztatására. E hangverseny karakteristikája *Budavár* visszatelelének emléke lesz, melyről *Basa* bácsi, a hangversenyek agilis rendezője fog felolvasást tartani, azonkívül *Bárdossy* Irén és *Várady* Sándor a kuruc-nóták kiváló interpretái és *Oláh* Lajos tñcogatók fogják visszaidézni az elmúlt idők emlékeit. Közreműködnek még a hangversenyen: *Kasalicsky* Antal, a Vígsház tagja, *Kon* László karnagy, *Horváth* Erzsé és *Köszeghy* Sándor. — Este a Telefon Hírmondó összes állomásain keresztül a Niebelung gyűrűje zenédrama trilogia első része a *Walkür* lesz hallható, melyet a magyar kir. Operaházról fog közvetíteni a Telefon Hírmondó. Wagner ez operája a Hírmondó átvitelében kiválóan érvényesül s így mindazok, akik szeretik a klasszikus zenét, kellemes szórakozást találhatnak a *Walkür*nek a Telefon Hírmondón keresztül való meghallgatásával. Az opera közvetítése után a legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevégezte után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **A Nemzeti Szalon nyári tárlata.** A Nemzeti Szalon már tavaly próbát tett a nyári tárlatok intézményével, amelylyel megvalósította főleg a vidéki közönség ama régi óhaját, hogy fürdőre való utazásában Budapesten nyáron is legyen része művészeti látványosságban. Az új intézmény, különösen a főváros idegenforgalmára való tekintettel, kitűnően bevált, úgy, hogy a Szalon eszentül állandóan rendez nyári kiállítást. Az idei nyári tárlat anyagának elbírálására e hó 23-ikán ül össze a Szalon zsűrije, 24-ikén szombaton zárva lesznek a Szalon termei s 25-ikén vasárnap adják át a kiállítást a nyilvánosságnak. A vernissage ezután minden ünneplőesség nélkül fog lezajlani, a rendes belépődíj mellett már a megnyitás napján is megtekintheti a közönség a kiállítást.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Az Akadémia ülésel.** A Tudományos Akadémia harmadik osztályának hétfőn, 26-án, délután öt órakor lesz ülése; ugyanekkor összes ülés is lesz. Június hó 2-án az első osztály, 9-én a második osztály, 16-án a harmadik osztály ülésezik és az összes ülést 23-án tartják meg. Ezután megkezdődik a nyári nagy szünet és tart egész október 6-ikáig, amikor összes ülés és az első osztály ülése lesz.

□ **A Széchenyi-Kör évkönyve.** Tartalmas füzetben számol be az *Eperjesi Széchenyi-Kör* mulasztendéi működéséről. A füzet első fele bemutat néhányat azok közül az irodalmi művek közül, amelyekkel tavaly a kör ülésein felolvastak. Elsőnek dr. *Körösy* György ki-méretű tanulmányát ez alatt a cím alatt: *A társadalmi probléma és a vallásbölcseleti felfogás az Ember Tragédiájában* majd *Kubányi* Bélának *A szemek szépségéről* szóló jeles értekezését, mely után *Kerekes* Pálnak *Balás Feri* karácsonya című s a kör pályá-satán dícséretet nyert novellája következik. Néhány lapot szentel az évkönyv dr. *Melioriss* Bélának, a fiatalon elhunyt jogtanárnak a kör és a hazai Közművelődés

derék munkásának. A hivatalos rész bőségesen tárja fel a kör mulasztendéi működését és dr. *Horváth* Odón jogakadémiai tanár, a kör nagybuzgalmu tükára s az évkönyv szerkesztője az idén, január 26-ikán tartott tükári jelentésében sorra veszi a mult év eseményeit. Beszámolója során hálás szavakkal emlékezik meg dr. *Berezivay* Albertnek, a kör alapító tagjának és védnökének értékes támogatásáról.

Körünknek egykori lángelme alapítója s mostan is legelső tisztviselője — ugymond — a mi öneládozó s ügyeinkért minden áldozatot, minden áradozást kicsinylő védnökünk, volt ebben az évben is elért sikereink legjellegesebb és legjelentékenyebb előmozdítója és biztosítója. Ebben az évben se jortudt el egyleti életünkben jelentékenyebb ügy, amely fel ne hivta volna az ő állandó érdeklődését! Ő volt vezetünk, tanácsadónk, segítők ebben az évben is minden terein! Különösen figyelmet érdemel az a jóindulat amelyet ő egyesületünk iránt az országos muzeumi és könyvtári bizottság elnöki állásában is éreztetni kegyeskedik. Az el-muit év tavaszán nyerte el alapító-védnökünk ezt a nagyjelentőségű kiváló állást s ez a megtiszteltetés mindnyájunk lelkében a legdeesebb örömet keltette, mert hiszen mindnyájan tudjuk azt, hogy ez a megtiszteltetés, mely a hazai közművelődés terén szerzett kiváló érdemeket jutalmazta meg, nálánál érdeme-szebbre nem is eshetett volna.

Az évkönyv bejejező részében a kör kulturális működésének és anyagi helyzetének világos képét adja.

□ **A Magyar Néprajzi Társaság** ma délután főolvasó ülést tartott *Munkácsy* Bernát elnökletével. Dr. *Szegessy* József érdekes előadást tartott a *lélek útja az óláh népihitben* címmel. Dr. *Mahler* Ede *vallás-történelmi és időszámítástani tanulmányokat* mutatott be. Mind a két előadást a halgatóság tetszéssel fogadta.

□ **A Végrehajtási törvény revíziója.** A végrehajtási törvény revíziójának kérdését becses szakmunkában tárgyalja dr. *Szentkirályi* Gyula kolozsvári törvényészki bír. A szerző széleskörű elméleti tudása és különösen értékes gyakorlati tapasztalata révén bírálta a végrehajtási törvényt és helyeilemremelő módját jelöli meg az egyes felek egyes reormjainak. A munka az O. M. G. E. kiadásában jelent meg.

EGYESÜLETEK.

(A női munkát értékesítő Klotild Egylet) ma délután gróf *Apponyi* Albertné elnökletével, választmányi ülést tartott *Gád* Jenóné elnök lakásán. Gróf *Apponyi*né bejelentette a választmányának, hogy *Lajos Viktor* herceg az egylet pártólo tagjai sorába lépett. Ugyancsak pártólo tagul lépett be dr. *Wartha* Vincén gróf *Hugonny* Vilma. — *Kellemesi Melczér* Géza kir. kamarás átiratára az egyesület azt válaszolta, hogy az ősszel rendezendő élelmi cikke és italok nemzetközi kiállításának védnökségét elvállalja. Az egyesület az elszegényedett nők munkáinak közvetítésén kívül, fordításokra való megbízásokat is elvállal.

(A Végvári Műkedvelők Köre) e hó 25-ikén jótékonycélú előadást rendez. Előadják *Lukácsy* Sándornak *Köza* *Jutka* című népszimnűvét, amelynek rendezésében *Molitoris* Károly jegző táradozik. Az előadást június 1-én megismétlik.

(A katolikus ifjak köre) a kör alapja javára a mátyásföldi nagyvendéglő disztermeiben június hó 7-én júniálist rendez.

SPORT.

* **A Kassai sportünnep.** Fényes sportünnepély zajlott le a pünkösdi ünnepek alatt Kassán. A diák-kongresszus alkalmából a Kassai Sport-Egyesület, a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub és az Eperjesi Torna- és Vívó-Egylet közreműködése mellett atlétikai versenyt és football-mérkőzést rendezett. A versenyek eredménye a következők:

I. 100 méteres Sífutás. 1. Gőnczy Lajos (B. E. A. C.). 2. Gajzágó Tibor (B. E. A. C.). 3. Strausz Gyula (B. E. A. C.).

II. Diszkoszadós. 1. Strausz Gyula (B. E. A. C.) 35 m. 13 cm. 2. Gőnczy Lajos (B. E. A. C.) 30 m. 60 cm. 3. Eremitis Vitályos (Eperjes) 28 m. 15 cm.

III. Hármassugrás. 1. Gajzágó Tibor (B. E. A. C.) 13 m. 60 cm. 2. Gőnczy Lajos (B. E. A. C.) 11 m. 40 cm. 3. Weichard Waldemar (Eperjes) 10 méter 70 cm.

IV. 150 méteres Egyleti gátfutás. 1. Kolta J. 2. Majunka N. 3. Stolz F.

V. 1000 méteres síkfutás. 1. Speidl Zoltán (B. E. A. C.). 2. Brüger Géza (Eperjes). 3. Wágner József (B. E. A. C.).

VI. Magasugrás. 1. Gőnczy (B. E. A. C.) 152 cm. 2. Gajzágó Tibor (B. E. A. C.) 170 cm. 3. Hajdu Bertalan (Eperjes) 150 cm.

VII. Távolugrás. 1. Gajzágó Tibor (B. E. A. C.) 6 m. 28 cm. 2. Révész Gusztáv (Eperjes) 5 m. 80 cm.

Az atlétikai számokat football-mérkőzés követte a B. E. A. C. csapata és a kassa-eperjesi válogatott csapat között, melyben Kleberberg Géza, a B. T. K. ismert játékosa is résztvett, ki ezt a sportot Kassán meghonosította. A B. E. A. C. szép játékkal 11:1 arányban győzött. Hétfőn ugyancsak football-mérkőzés

TÁVIRÁTOK

Szófia, május 21. A szobranye folytatta a felirati vitát, amelynek folyamán Vlavkov karavolovista azt ajánlotta, hogy a bolgár nemzeti ideálé ne keressék a Macedóniával való politikai egyesülésben, mert a nagyhatalmak Oroszországgal együtt ellenzik ezt és inkább egy Balkán-federációra törekzenek.

London, május 21. A Lloyds táviratot kapott Adenből, amely szerint a Wissmann gépezés tegnap a május 9-én elsüllyedt Ehrenfels német gőzös eittunt személyzetének keresésére indult.

Josefsthal, május 21. A Leidenberg-féle karlonygár leégett. A kár nagy.

Vilmos császár Elzász-Lotharingiához.

Karzel, május 21. Vilmos császár, ki ma ideérkezett, a tartományi bizottság elnökségét fogadta, mely alkalommal Schlumberger elnök mély köszöneteket tolmácsolta a diktatura-paragrafusok eltörléséért, ami mély visszhangot kellett az elzász-lotharingiaiak szívében. A császár meg lehet róla győződve, hogy a lakosság a legfelsőbb jóindulatnak ezt a bizonyítékát méltányolni és igazolni fogja. A császár iránt való szimpátia és tisztelet érzelmek a bizalom e bizonyítéka által csak növekedhetnek, amint Elzász-Lotharingia ez által szorosabban és erősebben hozzá lesz fűzve a birodalomhoz. Vilmos császár, aki a küldöttséget Hohenlohe-Langenburg herceg helytartó, Lucanus, a polgári kabinet főnöke és Köller államtitkár jelenlétében fogadta, az elnök beszédére, a Wolff-ügyönkség jelentése szerint, körülbelül így válaszolt:

Uraim! Örömmel tudvólom önöket magammal a mai napon. A diktatura-paragrafusok eltörlése a birodalmi tartományok lakosságának régi óhaja volt. Már akkor is megvolt ez, mikor a trónra léptem. Hogy ezt az óhajt nem teljesítettem azonnal uralkodásom első éveiben, ennek két oka volt: az egyik az, hogy először is meg kellett nyernem alattalóm szerzetét és hűségét és kollegáim, a szövetségi fejedelmek bizalmát, a másik pedig az, hogy a külföldi uralkodások kezdetén mély, bár indokoltan bizalmatlansággal viseltetett irántam, mert feltételezte, hogy hadisíkerok babérait vágyom. Ezzel szemben az volt feladatam, hogy a külföldet meggyőzzem, hogy az új császár és a birodalom erejüket a béke fenntartásának akarják szentelni. Ezeknek a feladatoknak a teljesítésére nagy időre volt szükség. A német nép most már tudja, hogy mily utakon akarok járni jóléte érdekében. Fejedelmek híven állnak mellettem tanácsosai és tettei. A külföld, távol attól, hogy bennünk a béke veszedelmét lássa, megszokta, hogy bennünk a béke szikszilárd védbástyájának tekintsen. Miután most már a birodalom belsejében megszilárdult és kiéle mindenütt tisztelet pozíciót szerzett, a huszadik század kezdetével elérkezettnek látom a pillanatot, hogy a birodalmi tartományok lakosságának császári jóindulatát és bizalmát e jelét adhassem. Ez az elhatározás annál könnyebben esett nekem, mert uralkodásom folyamán a viszony köztem és Elzász-Lotharingia közt mind bensőbbé vált és a fogadtatás a lakosság részéről mind melegebb lett. Fogadják, uraim, még egyszer legbensőbb köszönetet a birodalmi tartományok lojalitás magartartásáért, melyre feltétlenül számítottam. Az az óhaj, melyet leiratuk végén fejeztek ki, bizton remélem, isten segítségével mindkettőnkre nézve teljesülni fog.

A persa sah Rómában.

Róma, május 21. A persa sah ma délután ideérkezett. A pályaudvaron Viktor Emánuel király, a tróni gróf, Zanardelli miniszterelnök a miniszterekkel és államtitkárokkal, valamint a hatóságok fejei fogadták. A király megölelte és megöskölte a saht, a két uralkodó kísérteinek kölcsönös bemutatása, valamint a hatóságok fejeinek bemutatása után a sah a király palatán állapott a diszszakad előtt, amelynek zeneke a persa himnusz játszóta. A pályaudvar előtt a szárazföldi és tengeri haderő számos tisztje állott sorfalat. A két uralkodót, mikor a Quirinálba hajtottak, az utcákon élénk ovációban részesítették. Az uton katonaság állott sorfalat.

Románia függetlenségi ünnepe.

Bukarest, május 21. Románia függetlenségi napjának és az előtte volt háborúnak 25 éves évfordulóját május 23-án fogják megünnepelni. E nemzeti ünnep bevezetéséeként ma a román Atheneumban ünnepség volt, melyen a tisztikar a román hadseregnek egy díszes albumát nyújtotta át a királynak a fölirással: *A román hadsereg — Nagyvezérének.* Továbbá átnyújtottak a királynak egy Adjuktívio-festette nagy allegorikus képet, mely a román dinasztiót és kiváló ketteit tünteti fel. A királynak egy ezüstből és aranyból készült táblát nyújtottak át, mely a királynét ábr-

ázolja, midőn a sebesülteket ápolja és a királyi abban a pillanatban, midőn Plevnába bevonult. Mint-hogy az ünnep tisztán katonai jellegű volt, csak a király, a királyné, a trónörököspar, Károly herceg, a miniszterek nejeikkel és a helyőrség összes aktív tisztjei nejeikkel voltak jelen. *Sturza* miniszterelnök mint a hadügyminiszterium ideiglenes vezetője beszédet mondott, amelyben kiemelte a nap jelentőségét a román királyság alapítása szempontjából. Hangsúlyozta a király rendkívüli érdemeit, melyeket bölcs és erélyes uralkodásával szerzett, továbbá a hadsereg hősiességét és vitéségét, valamint a román nemzet hazafiságát, munkaerőjét és áldozatkészségét.

Olaszország fölősege.

Róma, május 21. A képviselőház ma az 1901—1902. évi helyesbített állami előirányzatot tárgyalja. *Di Broglio* kincstári miniszter kijelenté, hogy a kezelesi év több mint tizenhárom millió fölőssel fog zárulni.

Chile és Argentína.

Frankfurt, május 21. A *Frankfurter Zeitung* jelenti Buenos-Ayresből tegnapi kelettel: *Argentína és Chile között megállapodás jött létre a leszerelésre nézve a következő elvek alapján: Argentína lemond az Olaszországban rendelt páncélos hajókról és átveszi a Chile által Angliában rendelt hajók felét. A választott bírósági szerződés dolgában még folyamatban vannak a tárgyalások.*

Közgazdasági táviratok.

Fócs, május 21. A kereskedelmi miniszter az ipari tanács várn- és kivitelei osztályát június 2-ikára közös ülésre hívta egybe, amelynek napirendjére a vámvisztaerítési forgalomra vonatkozó kérdése, valamint egy vámtörvény egyéb kérdéseire vonatkozó jelentés van kitűzve.

New-York, május 21. *(Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot:* New Yorkban helyben 9.1/2 (9.7/16). Májusra 9.30 (9.16). Augusztusra 9.72 (9.59). New-Orleansban helyben 9.1/4 (9.7/4). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír:* Western steam 10.60 (10.65). Rohe és Brothers 10.85 (10.85). — *Tengeri irányzata engedő.* — Májusra 70.— (69.1/2). Juliusra 67.1/4 (67.—). — *Szept-re* 65.1/2 (65.1/2). *Buza irányzata engedő.* — Píros ősi helyben 89.1/2 (90.1/2). Májusra 80.1/2 (80.1/2). Juliusra 80.1/2 (80.1/2). Szept-re 78.1/4 (79.1/2). Dec-re 80.— (80.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* Jár Rio 7. sz. 5.1/2 (6.1/2). Májusra 5.— (5.—). Augusztusra 5.20 (5.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — *Cukor:* 2.1/2 (2.1/2). — *Őn:* 29.25 (29.30). — *Réz:* 12.1/2—12.1/2 (12.1/4—12.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 21. *(Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata engedő.* — Májusra 74.1/2 (74.1/2). — Juliusra 74.1/4 (74.1/4). — *Tengeri irányzata engedő.* — Szept-re 60.1/4 (60.1/4). — *Zsír:* Májusra 10.16 (10.17). — Juliusra 10.15 (10.17). — *Szalonna short* clear 10.45 (10.45). — *Sertésus:* Májusra 17.— (17.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Viziók.

Lelkünk szárnyain reptűve
Fussak át a végtelent,
Most, mikor már vágyainknak
Nagyobb része fűstbe ment.

Az emlékezés élénke
Hozza, ami elvesztett
S ahova már nem mehetnénk,
Még oda is elvezet.

Távol a világ zajától
Holdvilágos éjjelen,
Szép fejt keldre hajtvá
Melletted ül a leány

„Szólj, szeretsz-e?” Szól: „Szeretlek!”
Szív dobog, a kéz remeg
S oly érzés kél kebleinkben,
Mint ha most csókolna meg.

Később a lány hűtelen lesz,
Az ifju boldogtalan,
Amidőn a csendes éjnek
Zivataros vége van...

Leuka Gusztáv.

— **Kimberley gyémántja.** Kimberleyben néhány héttel ezelőtt nagy vigalom volt az emberek között. A Kimberley gyémánttelepen, amely a legnagyobb a ritka gyémánttelepek egyike, egy óriási, 3361/2 karátos gyémántot találtak. A gyémánt szerencsés gazdája egy részvénytársaság, az „Otto Kopje

Diamond Mining Company Limited”. Ennek a társaságnak gyémántmezőin akadtak rá a felbecsülhetetlen értékű drágakövek. A legújabb gyémántnagyság szalmazaság színe s alakja lapos, de azért szabályos oktaeder. Az Otó Kopje-bánya területén talált gyémántok mind laposak kissé, úgy hogy ezt a körülményt tipikus ismertetőjelének is szokták venni. A ritka kő értékét eddigelő még csak megközelítőleg sem állapították meg, bár ennek mihamarabb meg kell történnie, még minekelőtte Európába szállítának a gyémántot, mivel a fokföldi kormány felszázaléknyi kiviteli adó is valóságos kis vagyonszámba megy még Afrikában is. Erdeskes különben, hogy a Fokföldön talált gyémántok közül Kimberley gyémántját csak a harmadik hely illeti meg. Legnagyobb az Excelsior, amelyet 1893-ban találtak. Ennek a pártatlan szép gyémántnak sulya 9711/4 karát. Második a sorban a Viktória gyémánt, amelynek sulya esiszolt állapotban száználvencen karát, nyersen négyezszázötvenhét karát volt.

— **A zóna-szalom.** Addig mondogatták, hogy Budapest amerikai város, míg úzv. *Rozenthal* Cecilia, aki magát prospektusain első magyar zónaborbólyának nevezi, ezt el is hitte. És hogy ő is amerikai stílusban dolgozók, a következő prospektust becsátotta ki, amelyet most boldog-boldogtalannak a markába nyomnak a Király-utca környékén:

Alapítottak 1874.

Nagyrebecsült közönség!

Szives tudomásukra hozom, hogy ismét egy szép és bámulatos nagy

ZÓNA-SZALOM

nyitoltam alatt.

Hová szaladsz pajtás?

Szaladok az Első magyar népszerű zónaborbólyához, mert ott finom, tiszta és pontos kiszolgálásban részesülnek a mélyen tisztelt vendégek. Ezuttal gondoskodok a mélyen tisztelt váró vendégek kellemes szórakozásáról, rendelkezéskre áll

— egy billiárd, —

kezőn olvasó-terem,

egy önműködő zene és fonográf

ezenkívül egy szép belanított művelt majom, aki két nyelven ért, ugyiszint 100 amerikai fiók áll a havi bérlet saját berendezésükre, melynek ára egy hónapra 2 korona, érvényes hetenként 3-szor.

— **Világító folyadék.** Dubois lyoni kémikus a világító baktériumokkal folytatott kísérletei közben valami világító folyadékra bukkant, amely egy bizonyos fajta lámpában mint elven fény használható. Az utajta fénynek az a sajátsága van, hogy nem áraszt melegét, sőt a fénykémiail sugarai is oly kicsiny hatásuk, hogy például egy fényképező lemezt több órán át kell világosságban tartani, hogy kivethető képet kaphassunk. De épp úgy, mint a Röntgen-sugaraknak, ennek a fénynek is erős, átható képessége van. Így például sugarai keresztülhatnak fém vagy kartonlemezeken s még így is hat a fotográfiaó lemezre. Az eddig használatban lévő lámpa alkatrészei a következők: egy egyszerű érotartó, egy szíles lapos üvegedény, amelynek felső sarkában cinnezett reflektor van alkalmazva. A világító folyadék, vagyis a tartóban tenyésztett mikrobák állítólag tökéletes nyugalomban hat hónapig használhatók maradnak. Hír szerint külföldi tudományos körökben nagy feltűnést kellett a fölledezés.

— **Emberbőrbe kötött könyvek.** Arról még vitatkoznak, vajjon az emberbőr épp oly jó-e a könyvűtésre, mint a disznóbőr. A La Halle au cuir című szaklap azt állítja, hogy az emberbőr igen megfelelő és megbízható anyag erre a célra, míg az Intermediaire des chercheurs kétségbevonja ezt, mert a zsiranyag kellő eltávolítása nagyon sok nehézségbe ütközik. Albert Cimnek Une bibliothèque című könyveskönye néhány érdekes könyvről számol be, amelynek kötése emberbőr. Anton Askev angol orvos, aki 1778-ban halt meg emberbőrbe kötötte egyik értekezését, egy a boríték és a tartalom összhangban legyen. Ugyanebből az okból épp így járt el John Hunter egy börtgyógyászati művével. Egy Musset nevű urnak (talán a költő apjának) a könyvtárából való egy munka: Opusculs philosophiques et littéraires par mm. Suard et Bourlet de

Bourlet de Vauxcelles, amely egy melléje csatolt bizonyítvány szerint emberbőrbe van kötve. Mr. William G. boldog tulajdonosa olyan köteteknek, amelyeknek borítéka egy néger és egy kínai nőnek a bőrből való. Camille Flammarion könyvének, a Terre et Ciel-nek van egy példánya, amelyhez egyik rajongó olvasónője felajánlotta a bőrt, persze csak a halála után. A valenciennesi könyvtárban megvan Vergilius Georgiconjának a fordítása Delillel s ez Delillenek a bőrébe van kötve. Az orvos, aki Delille holtestét boncolta, volt olyan ötletes, hogy kihalított egy darabot a bőrből erre a célra.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A soproni földhitelbank mérlege. Sopronból jelentik: A csődbejutott Építési és Földhitelbank csődválasztmányának legutóbbi ülésében dr. Winkler Adolftömegmondok bejelentése a mérleget, amely szerint a bank aktívája 550.000 korona, vagyis 1.443.973 koronával kevesebb, mint a menzuit a tömeg első mérlege kimutatótt. A feltűnő csökkenést az okozza, hogy a váltók, lombardközlönök és folyószámla követelések csak kis részben voltak értékesíthetők. Az igazgatósági tagok lefoglalt ingatlanainak felszabadítása érdekében egyezség létesítésén fáradoznak.

A Nemzetközi waggonkölösönöz részvénytársaság most tartotta XIX. rendes közgyűlését Láncoz Leó udvari tanácsos elnöke alatt. Az előadott jelentés szerint a tiszta nyeresémeny, megfelelő leírások után 503.083 korona 63 fillért tesz ki. Az igazgatóság azon javaslata, mely szerint az összegből az alapszabályszerű levonások után részvényenként 50 korona osztalék kifizetésésk, a fennmaradó 55.700 korona 5 fillér pedig új számlára átvitessék, egyhangulag elfogadták és a felmentvény megadott. Az európa-szerű mutakozó pangás és válsággal számolva, az igazgatóság kötelességének tartja az osztalék megadásánál óvatossággal eljárni és azért ezúttal csak 50 korona osztalék kifizetését javasolja, azt remélvén, hogy ezen osztalékot a következő években is képes lesz biztosítani. A kocsik legnagyobb része már bérbe van adva és tekintettel a vetések kedvező állására, a még rendelkezésre álló kocsik is remélhetőleg el fognak helyeztetni. Az alapszabályszerű választások megejtése után elnök a közgyűlést berekesztette.

Az Általános Waggonkölösönöz Társulat szintén ma tartotta 29-ik rendes közgyűlését szabóly Polyak Béla elnöke alatt. A jelentés, melyet Hartenstein Zsigmond kir. tanácsos, igazgató olvasott fel, egyhangulag elfogadták, az 554.581 k. 48 fillért kitévő nyereségből, az alapszabályszerű levonások után részvényenként 50 korona osztalék kifizetése határozottat el. Minthogy az európa-szerű mutakozó pangás és válság még mindig fennáll és a javulás bekövetkezésének időpontja még előre nem látható, az igazgatóság ezen körülményenyl szemlélni kíván és a tartalékok megfelelő dotalója mellett a mult évinél kisebb osztalék megállapítását hozza javaslatba, bizvást reményli azonban, hogy az ideihen hasonló eredményt a következő években is képes lesz biztosítani. A kocsik túlnyomó része már bérbe van adva és remélhetőleg a még rendelkezésre állók is el fognak helyeztetni. Az alapszabályszerű választások megejtése után elnök a közgyűlést berekesztette.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül B. Amény tegnap Rouenbe érkezett. Stefánia ma Fiuméből Lisszabon-Rouenbe indult.

Közvágóhídi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 827 darab. Erkezett 555 darab. Összesen 1412 darab. Eladott 959 darab. Maradt 453 darab. Mai árak: Öreg másodrendű sertés: 74-80 korona, silány - korona. Fiatal nehéz 86-90 korona, közép 84 - korona. könnyű - , malac 40 - korona 100 kilogrammonként élsúlyban, minden levonás nélkül. Vásár élénk volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, május 21.

Malmaink továbbra is élénk vételkedvet tanúsítanak, mely kedvező hatással van a tendenciára s a forgalomba került 25.000 métermássa kezdetben változatlan, később azonban 5 fillérrel magasabb árakon kelt el.

Eladott: Buza, Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 9 K. 30 f., 7300 mm 75 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 500 mm. 75 k. 9 K. 25 f., 500 mm. 77 k. 9 K. 02 1/2 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 95 f. Pestmegyei: 600 mm. 78 k. 8 K. 95 f., 500 mm. 77 k. 8 K. 92 1/2 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 95 f., 1800 mm. 76 k. 8 K. 90 f., 600 mm. 76 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 76 k. 8 K. 85 f., 1500 mm. 77 k. 8 K. 80 f. Hartai: 800 mm. 76 k. 8 K. 90 f. Szentesi: 8300 mm. 77 k. 9 K. 02 1/2 f. Török-Kanizsai: 1400 mm. 79 k. 9 K. 15 f. Zentai: 470 mm. 74 k. 8 K. 85 f., 1020 mm. 74 k. 8 K. 85 f., adai. 1120 mm. 75 k. 8 K. 85 f. Török-Becsei: 1000 mm. 77 k. 8 K. 90 f. Ó-Becsei: 1000 mm. 74 k. 8 K. 90 f., 1130 mm. 75 k. 8 K. 95 f.

Bácskai: 800 mm. 74 k. 8 K. 80 f. Bányági: 1300 mm. 76 k. 8 K. 85 f., 1800 mm. 76 k. 8 K. 85 f., 1500 mm. 75 k. 8 K. 82 1/2 f., 800 mm. 74 k. 8 K. 46 1/2 f. Dunai: 1550 mm. 75 k. 8 K. 65 f. Mind három hónapra. Rossz: 300 mm. 7 K. 22 1/2 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 15 f. Arpa: 150 mm. 6 K. - f., 100 mm. 6 K. - f. Zab: 800 mm. 7 K. 50 f., 100 mm. 7 K. 30 f. Készpénzfizetés mellett.

A készára hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktörzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kiló, K.-10l, K.-1g, Kiló, K.-10l, K.-1g. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kiló, K.-10l, K.-1g. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Kéles.

A határidőzset folyamán a következő kötések történtek:

- Májusi buza 1902. 8.77-8.79-8.76-8.77-8.75
Októberi buza 1902. 7.87-7.84-7.86-7.84
Októberi rozs 1902. 6.71-6.79
Októberi zab 1902.
Májusi tengeri 1902. 5.08-5.05-5.06-5.07
Júliusi tengeri 1902. 5.10-5.08-5.11-5.14-5.12
Augusztusi reepe 1902.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Májusi buza 1902. 8.74
Októberi buza 1902. 7.88
Októberi rozs 1902. 6.89
Októberi zab 1902. 6.79
Májusi tengeri 1902. 5.04
Júliusi tengeri 1902. 5.11
Augusztusi reepe 1902. 5.12

Délután fél 5 órakor zárul:

- Buza májusra 1902. 8.72-8.73
Buza októberre 1902. 7.80-7.81
Októberi rozs 1902. 6.66-6.67
Októberi zab 1902. 5.78-5.77
Májusi tengeri 1902. 5.05-5.06
Júliusi tengeri 1902. 5.11-5.12
Augusztusi reepe 1902. 5.12-12.10

A budapesti értéktörzsde.

Az előtörzsde tartott irányzattal nyílt meg, de az üzlet folyama alatt, biztató küllöldi jegyzések hiányában, csekély ingadozások után, mérsékelt forgalom mellett az összes árfolyamok gyengültek.

A barátságatlan hangulat kiterjedt a déli tőzsdére is, mely azonban zárlat felé, a kedvező kiegyezési hírekre ismét megjavult.

Előtörzsde. Osztrák hitelrészvény 685.52-684.50. Magyar hitelrészvény 706.-705.50. Leszámítolóbank-részvény 440.-. Jelzálogbank részvény 467.-. Rimamurányi részvény 518.-. Államvasuti részvény 695.-694.40. Közúti vaspálya részvény 618.-. Alpesi bányarészvény 418.50. Koronajáradék 97.92 1/2-97.90 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Földtehermentesített kötvény 97.75 százalékos. Koronajáradék 97.90 százalékos. Regálévaltság 100.-100.50 százalékos. Bankegyülesíteli részvény 91.-98.-. Magyar Hitelbank-részvény 704.50-709.-. Első magyar iparbank 311.-318.-. Leszámítolóbank részvény 439.-. Osztrák hitelrészvény 683.25-685.25. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 518.-522.-. Rimamurányi vasmű-részvény 517.-. Közúti vaspálya részvény 617.-618.-. Városi villamos vasut részvény 314.-315.-. Déli vasuti részvény 46.-47.-. Államvasuti részvény 693.50-695.50. Német birodalmi márka 117.32 korona.

Utótörzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 683.50. Magyar hitelrészvény 706.75. Rimamurányi vasműrészvény 517.-. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 693.50. Közúti vasut részvény 617.50. Villamosvasut részvény 314.-korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 46.-54.- korona, vörös aprószemű 35.-40.- korona, vörös erdőlyi - korona, vörös bánágsi - korona, középszemű 42.-46.- korona, nagy szemű 43.-52.- korona. Disznózsír: budapesti 64.-64.60 korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - korona, városi 4 darabos 52.-52.50. korona, 3 darabos 64.-55.- korona, üstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.75-13.25 korona, 120 darabos - korona, 100 darabos 18.50-18.75 korona, 85 darabos 21.50-22.- korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75-13.25 korona, 100 darabos 17.15-18.- korona, 85 darabos 21.-21.60 korona. Szilvai: sláviai 19.25-19.60 korona, szerbiai 17.50-18.- korona, azonnal való szállítással.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, május 21. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A nyugateurópai piacokon még szűnelt volt, New-York változatlan maradt s így küllöldről nem mutatkozott direktíva. Tengerin kívül zárlatkor zab május-júniusra 2-3 fillérrel szűlédabb volt, mint tegnap este, ellenben ősi zab 1-2 fillérrel hátrányban maradt. Kötelelt buza május-júniusra 8.90-8.91, őszre 8.02-8.04, rozs őszre 7.02-7.01, zab őszre 6.18, tengeri május-júniusra 5.22-5.27, tengeri július-augusztusra 5.85-5.88, reepe augusztus-szeptemberre 12.80-12.40 korona. Zárlatkor buza május-júniusra 8.88, zab őszre 6.14, tengeri május-júniusra 5.23-5.27, július-augusztusra 5.37, buza őszre 8.01-8.02, rozs őszre 6.99-7.01 korona.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsde a kiegyezésről és a transvaali békekötésről elterjedt kedvező hírek hatása alatt barátságos hangulatban folyt le.

A déli tőzsdé gyöngébb hangulatban indult. Zárlat csöndes.

Bécs, május 21. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-ös aranyjárdék 120.80, líszai és szegedi kőlcson sorsjegy 162.-, Magyar vasuti kőlcson ezúttal 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.-, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank - , Rimamurányi vasműrészvény 515.-, Magyar aronajárdék 97.85, 4 1/2-ös Magyar földteherm. kötvény 97.70. Magyar hitelbank részvény 705.-, Magyar nyeresémeny kőlcson sorsjegy 232.-, Kassa-oderberg vasuti részvény 382.50. Magyar keresk. bank 2504. Magyar cukoripari 1365.

Bécs, május 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-ös papírjárdék 101.70, 4 1/2-ös osztr. aranyjárdék 120.80, 1800-os sorsjegy 162.75. Osztrák hitelsorsjegy 437.-, Angol-osztrák bank - , Bécsi bankegyülesítet 452.-, Osztrák-magyar bank 1597, Déli vasut 45.-, Dumagózhajózási részvény 875.-, Dohányrészvény 293.-, Csehszár és királyi arany 11.36, Német bankváltók 117.32, 4 1/2-ös ezüst járdék 101.60. Osztrák koronajárdék 99.75, 1864-iki sorsjegy 233.25. Osztrák hitelkőlcson részvény 683.-, Unionbank 444.-, Osztrák Länderbank 427.50. Osztrák-magyar Államvasut 693.-, Elbavölgyi vasut 459.50, Alpesi bányarészvény 408.50, 20 irank, arany 19.08, Londoni váltóár 240.35 Bécsi Tramway Litt B. - , Bécsi Tramway Litt A. 284.-, Lipót kohó 385.-, Nyomott.

Bécs, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjeletése.) A déli tőzsdén magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 682.50 Magyar hitelsorsjegy 707.-, Angol-Osztrák bank 273.75, Bécs: bankegyülesítet 452.50. Union bank 544.50. Länderbank 427.50. Osztrák-magyar Államvasut részvény 693.-, Déli vasut 45.-, Elbavölgyi vasut 459.-, Északnyugati vasut részvény - , Dohányrészvény 294.-, Rimamurányi vasmű 517.-, Alpesi bányarészvény 408.-, Májusi járdék 101.70 Magyar korona járdék 97.85, Török sorsjegyek 107.50, Német birodalmi márka 117.35, Napoleon'or 19.07.

Küllöldi értéktörzsde.

Berlin, május 21. (Törzsde tudósítása.) A bányarértékek tegnapi új irányzatával ellenkezőleg, ma a kohó-és szénrészvények sokkal alacsonyabban indultak és pedig kedvezőtlen konjunktúra híreire és a Kölnische Zeitungnak arra a jelentésére, hogy a dortmundi rajna-vestfáliai hulladék-kezelésbevonásról egyesület feloszlott, mert nem sikerült az árakat kívánásága szerint szabályoznia. Az ócskavas-piac helyzete még bizonytalan. Bankokban szintén vevőköd. Járdékek állandók. Magyar koronajárdék nélkül. Vasutak ártarték, Kanada-Pacific-részvények New-Yorkra emelkedtek, később bányarértékek javultak, többi változatlan. Zárlat után ingadozó a hangulat. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, május 21. (Zárlat.) 4 1/2-ös papírjárdék - , 4 1/2-ös osztrák aranyjárdék 108.80, Elbavölgyi vasut - , Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Kassa-oderberg vasut - , Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasut beruházási kőlcson 100.30. Alpesi bányarészvény - , Disconto-Commandit 183.75. Általános villamosjegy Edison 179.10. Gelsenkircheni 167.90. Laura-kohó 200.25. 4 1/2-ös ezüstjárdék 101.75. 4 1/2-ös magyar aranyjárdék - , Osztrák hitelrészvény 215.-, Déli vasut 14.25, Károlyi Lajos vasut - , Orosz bankjegyek 216.15, 4 1/2-ös új orosz kőlcson 96.60. Török dohányrészvény - , Olasz járdék 101.90. Magyar hitelbank - , Dynamit Trusi 175.10. Harpeni 163.-, Az irányzat gyenge.

Berlin, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Első forgalom. 4 1/2-ös magyar aranyjárdék 101.90. Magyar koronajárdék 98.10. Osztrák hitelrészvény 214.50. Osztrák-magyar államvasut 149.-, Déli vasut 14.25, Északnyugati vasut - , Elbavölgyi vasut - , Orosz bankjegy készpénz - , Buschthehradi - , Orosz bankjegy 216.15. (Üllmo.) Lombard -

Páris, május 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut 750.-, 4 1/2-ös osztrák aranyjárdék 102.80, Osztrák Länderbank 455.-, 3 1/2-ös francia járdék 101.10, Ottomán

bank 565. — 3 1/2%-os francia járadék 102.05. Alpeisi bányarészesvény —, Déli vasut 84. —, 4%-os magyar aranyjárdék —, Párisi bankrészesvény 1024. — Olasz járadék 102.25. Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelezési részesvény 1320. — Lőrök dohányrészesvény 322. — Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 101.90. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.80. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar bank 115.20. Déli vasut 14.10. Elbavölgyi vasut 117.50. Londoni váltókor 204.60. Bécsi bankjegyesület 114.70. Villamos részesvény —, 3/4%-os magyar aranykölcsön 85.50. 4 2/3%-os osztrákjárdék 101.75. 4%-os magyar aranyjárdék 101.65. Osztrák hitelrészesvény 215. —, Osztrák-magyar államvasut 149.70. Eszaknyugati vasut 113. —, Bécsi váltókor 861.33. Párisi váltókor 812.16. Unio bank —, Alpeisi bányarészesvény 209.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyofvankor januárja. Esik forgalom Osztrák hitelrészesvény 214.75. Német bank —, Disconto 122.75. Berlini kereskedelmi bank —, Gelsenkircheneri —, Harmeri 173.60. Laura-kohó —, Olasz járadék 124.90. Csendes.

Hamburg, május 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 101.75. 1890. sorjegy 153.75. Déli vasut 14.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.70. Osztrák hitelrészesvény 214.80. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Olasz járadék 101.65. 4%-os Magyar aranyjárdék 101.90. — Az irányzat gyengébb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Május 21. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 100—103 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 108—110 fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 107—109 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar s zedet: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 108—109 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 107—108 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 104—106 fillérig.

Sertésüzlet szám 1902. május 19. napján volt készlet 42 828 darab. — 1902. május 20. napján felhatalozott 583 darab. 1902. május 20. napján elszállított 532 darab. 1902. május 21. napjára maradt készletben 42 877 darab.

Vizállás.

Table with exchange rates for various currencies and locations. Columns include location (e.g., Inna, Duna, Horva Vág), currency type, and rates for different months (Máj., Máj., Máj.).

Napirend.

Napló: Csütörtök, május 22. — Római katolikus; Julia sz. — Protestáns: Julia. — Görög-orosz: (május 9.) Izaiás. — Zsidó: Ijar 15. — Nap két: 3 óra 59 perckor. — Nyugszik: 7 óra 21 perckor. Reggel 1 óra 58 perckor az ikrek jegyébe lép. — Hold két: 7 óra 25 perckor este. — Nyugszik: 4 óra 5 perckor reggel. Holdtölte 11 óra 46 perckor délelőtt. A közoktatási és belügyminiszter fogad d. u. 4 órakor. A közoktatási miniszter fogad d. e. 11 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. Nemzeti Szalon tavaszi tárlata (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépődíj 50 fillér. Műbarátok körének kiállítása (Ferenciek-tere 4. szám) délelőtt 10-től este 6-ig. Belépődíj 1 korona. Agancskitűzés a Royal-szállóban délelőtt 10—1 óráig és délután 1—6-ig. Belépődíj 2 korona.

Nemzeti Múzeum. Természettárlata. Nyitva d. e. 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárlai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Iparművészeti múzeum délelőtt 9 óratól d. u. 1-ig. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig. A földtan intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) d. 10-től 1 óráig. Belépődíj ma nincsen. Oklevél-kiállítás a belügyminisztériumban délelőtt 11-től 1 óráig. Múzeumi könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól déli 12 óráig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitvány és emléktárlat: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új letvezetőség áruátvitelét is eszközözték) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 8 óráig. A külügyi kiállítások központú üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvagy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejfelkészítőségének fokozására, csontbővítésre. — 1) doboz ára 1 korona 40 fillér, 2) doboz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógytörköskedvesben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, korlított győzteszerző, Korneuburgi, Bécs mellett.

Főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

Advertisement for 'Leánygyermeknek Vizsgai jutalomkönyvül' (Gift book for girls' exam). Includes text about 'A tűzhely körül.' and 'Irtó TÓTH PÁL.' with a small illustration of a girl.

Advertisement for 'MAGYAR KERESKEDŐK KÖNYVTÁRA.' (Hungarian Merchants' Library). Includes an illustration of a man and woman, and a list of books for sale with prices.

Advertisement for 'Nyilvános versenytárgyalás.' (Public auction). Details an auction for shares in 'Fortuna' and lists participants like Dr. Kaufor Izidor and Dr. Mandel Pál.

Advertisement for 'Titkos betegségek ellen' (Against secret diseases) by Dr. KAJDACS, V. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Promotes electrotherapy and massage treatments.

Large advertisement for 'Forgalmi kimutatása a bosznia-hercegovinai vasutaknak' (Traffic statement for Bosnian-Herzegovinian railways). Includes a table with columns for 'Időszak', 'Szállított személyek száma', 'Áruk tonnákban', 'Bevétel', and 'Összehasonlítás az előző 1901. évvel'.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

A walkür.

A „Niebelung gyűrűje” című zenedráma-trilógia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Siegmond	Burrian	Helmwige	Kaczér
Hunding	Szendrői	Gerhilde	F. Fejny
Wotan	Ney D.	Ortlinde	M. Rotter
Sieglinde	Vasquezné	Waltraute	Szilágyiné
Brünhilde	Diósyné H. B.	Schwertleite	Bartolucci
Fricka	Sesmy M.	Siegfrun	Kánn M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

Constantin abbé.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Halévy, Cromieux és Decourcelle. Fordította Paulay.

Személyek:

Constantin	Ujházi	Scottné	Lánczy
Raynaud	Mihályfi	Miss Bettina	Ligeti
Lavardens	Horváth	Lavardensné	Lendvayné
De Larnac	Hetényi	Paulina	Vizváriné
Bernard	Gabányi		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban. 6 képbén. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustav Kerker.

Személyek:

Bronson	Borbély	Cora	Margó
Harry	Báthonyi	Kenneth	Giróth
Kurt	Boross	Blinky	Sziklai
Snifkins	Márai	Gray	Madge Perry
Fifi	Ledofsky	Kissie	Tomesányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira a kaphatók és előjegyezhetőek: **Báró Ferenc és Testv.** zenemű-ereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

Az örnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Győző
Labourdette	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Féville	Tanay	Malcozel	Szerény
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolcai	Hélioise	Nikó
Lardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

A régi szerető.

Népszínű 3 felvonásban. Irta Gécy István. Zenéjét szerzte Hüvös Iván.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Győző
Labourdette	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Féville	Tanay	Malcozel	Szerény
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolcai	Hélioise	Nikó
Lardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

A sport.

Kezdeté 1/8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

Ocskay brigadéros.

Eredeti történeti színű 4 felvonásban.

Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. május hó 22-én.

Sohse halunk meg!

Énekes bohózat 6 képbén. Irta Horst és Stein. Fordította Heltai Jenő.

Kezdeté 7 óraker.

Elismert fényképező készülékek

Lechner asztal-camerája, reflex-camara, kó-dakok, Görz- és Steinheil-objektívumokkal is, fény-lencsék, tervező-készülékek iskolai és magánhasználatra. Szárító-lencse, másoló-papír és mindenféle vegyszer állandóan friss minőségben. Autóviznyezőkötet Lechner fényképezési lapjából a „Phot. Mittheilung”-ból, valamint árjegyzéket ingyen küld.

R. LECHNER (Wülh. Müller) és társai. E. és kir. udv. fényképezési céhek keresők. Fényképezési készülékek gyára. — Másoló-intézet amatőrök részére. Bécs, Graben 31.

Szombaton, május 24-én este 7 1/2 óraker a Margit-szigeti új gyógyteremben a

Martinique szigeti éhezók javára

Lindh Marcella

hangversenye

Jegyek: 10, 8, 6, 4, és 2 koronáért a „Harmónia” zenemű és zongorakereskedésében Váci-utca 20. kaphatók.

ŐS BUDA VÁRA!

Ma este 6 órától reggeltől 4 óráig, fényes kivilágítás mellett

kitünő varieté műsor Eugénie de Fonngére

és a többi világhírű attració.

Ujeredeti Prandi festővécük Ujeredeti feltűmulhatlan fantoches színháza

a „Párisi világkiallítás” c. szenzációs látványossággal. Ingyenes látványosságok u. m. légmozgászat és tréfas némajáték a szabad területen.

Fontaine lumineuse. Lovarda. Hónvéd-zenekar.

Amerikai a la Sousa zenekar és számos egyéb látványosság és szórakozás.

Belépődíj 60 fillér. Gyermeknek 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Minden este

Trio Barowsky

párisian mutatványai.

Luna asszony

Milla Barry, Mariot sib. föléptével

Tarka szinpad

(Az alkalmi szobalány) és sok különlegesség.

Vasárnapp délután

Baumann Károly

magyar kórikus

jutalomjátéka.

A kávéház télikerijében reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenye.

GRAZ. GRAZ.

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központján, a Meran-park átellenében, legszebb fekvésű szálloda, kényelmes új berendezés. Villamvilágítás.

Fr. Zimmerer, tulajdonos.

Priessnitzthal, Mödlingben, Bécs mellett.

Speciális gyógyintézet gyengésgői állapotnál: ideggyengeség, mellgyengeség, altestgyengeség, lábak gyengesége ellen. Kiténő gyógyeredmények. — Prospektusok ingyen.

Dr. WEISS JOZSEF.

KÖRUTI FÜRDŐ GOZMOSO

Erzsébet-körút 51. A gőzmozdó gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait

BRAND, levegőgyógyhely (1024 mtr.)

Bludenz állomás Vorarlbergben. Hotel, Beag-féle penzió, pompás szél- és pormentes fekvés a beag hegységben, az új-korak megfelelően berendezve, villamvilágítás, kert és erdő a közelben. Penzió-ár: 6-8 korona. Prospectus ingyen. Idény: június hó 1-től szeptember hó 15-ig.

Beck A.

DÓCZI M.

cipész

Budapest legmegbízhatóbb legnagyobb és legolcsóbb

cipő-raktára

Kerepesi-út 10.

Gombos füz. v. curos lakk-cipő, férfi 4, női — 3.50
 Férfi v. női boxbőr füzés 3.50
 Füz. v. curos orosz lakkból férfi 3.80, női — 3.30
 Lakk regatta férfi 3.50, női 2.50
 Férfi Chovertax 4.00, női — 4.—
 Férfi v. női curos cipő — 3.—
 Férfi füzés cipő — 3.20
 Lakk bőrváltó — 1.50-2
 Egy csatos 2.20, kereszt-csatos — 2.50
 Pénér v. rózsaszemű cipő 1.30
 Pénér kutyabőr cipő — 2.—
 Argyeztek, csomagolás, szállítással ingyen. Vidékre 10 frton felül franco. Nem tetőző árut becserelek.

Egy gazdtalan csónak története.

REGÉNY

Írta: MOLNAR FERENC.

KAPHATÓ A

„BUDAPESTI NAPLO“

kiadóvitalában.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Ára 2 korona.

Gyermekek ruhák, iskolaelöltöny nagyság szerint 4 frttól, Matrózöltöny 6 frt, felöltő 6 frt, havelok 5 frt (minden tiszta gyapjú) Rothberger Jakabnál, és. é. kir. udv. Váci. Budapest, Váci-utca 6.

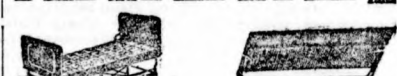
Gyermekek ruhák, iskolaelöltöny nagyság szerint 4 frttól, Matrózöltöny 6 frt, felöltő 6 frt, havelok 5 frt (minden tiszta gyapjú) Rothberger Jakabnál, és. é. kir. udv. Váci. Budapest, Váci-utca 6.

Óriási bab, óriási saláta Amerikából

ezen igen érdekes növény egész 5 méter magasáig megnő az egy méter hosszú hüvelyével, mely minden körteké öléssége annál is inkább, mert juttatott egész novemberig csodálatos virágzásban van a szelők gyümölcsöt terem, a mely zölden is élvezhető. Az ára egy mintaadagnak 1 kor. használati utasítással. Azonkívül az ÓRIÁSI SALÁTA, mely máig a legértelmezőbb és legizimertőbb kerti saláta. Ezen növény körülbelül 2 kilogramm. Ekes növénye általában ügyelmel kell. Ara egy mintaadagnak bérmentve 1 korona, esetleg bélyegben is.

Roth Albert, Kőbánya, Jászberényi-út 12.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPER PAPER PAPER

1 szobaháló vasgőz 1 db 10.—
1 kivehető matracok — 10.—
1 rouge paplan — 1.50
1 csomór paplan — 3.40
1 satin — 3.50
1 atlas csehmir — 4.90
1 selyem atlas paplan — 4.50
1 fotros selyem al. papl. 12.50
1 jó vázon paplan lepedő 2.—
1 fűző ágylakár pokróc 1.30
1 ágylakár — 1.50
1 gyapjú — 5.50
1 jó löpökör — 1.60
1 szőpelt — 4.90
1 szőpelt — 1.50

1 női sodrony ágylakár 5.—
1 lengőfű matrac — 4.50
1 afrigue — 5.—
1 löszőr — 12.—
1 szék kőper függöny — 3.—
1 tonis — 1.50
1 gyapjú — 4.50
1 szasztalvédő borrelt — 5.50
1 nagy szobaszőnyeg — 2.50
1 ágylakár — 1.—
1 ágylakár L — 0.85
1 tapasztr ágylakár — 1.50
1 matr. jó futószőnyeg — 4.—
1 szőpelt — 1.50
1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

1 szőpelt — 1.50

Színházak heti műsora.